

KIELI KESKUS TELUA

9/1995

Language Centre News

Kolumninvaltaajat	2
E-mail Austausch als schriftliche Ergänzung im wirtschaftlichen Konversationsunterricht	3
Vallan kieli - kielen valta	7
Kontrastiivista fraseologiaa	10
12th English Oral Skills Workshop	12
Nordische Konferenz in Ylöjärvi bei Tampere	15
Venäjän verbiseminaari	18

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa	22
--------------------------------------	----

KIELIKESKUSTELUA

Language Centre News

Julkaisija:

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40351 Jyväskylä
Telefax 941-603 521

Vastaava toimittaja:

Hannele Dufva; puh. 941-603 535, e-mail: dufva@jyu.fi

Ilmoitukset, kirja-arviot, kongressikalenteri:

Helena Valtanen; puh. 941-603 542, e-mail: valtanen@jyu.fi

Toimituskunta:

Ari Huhta; puh. 941-603 539, e-mail: huhta@jylk.jyu.fi
Sirkka Laihiala-Kankainen; puh. 941-603 541, e-mail: laihiala@jyu.fi
Minna-Riitta Luukka; puh. 941-603 529, e-mail: luukka@jyu.fi
Minna Suni; puh. 941-603 538, e-mail: msu@jyu.fi
Sabine Ylönen; puh. 941-603 534, e-mail: saby1@jylk.jyu.fi, saby1@tukki.jyu.fi

Ilmestyy 10 kertaa vuodessa
Tilaushinnat 1995:
Vuosikerta 100 mk
Ulkomaat 150 mk

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 1500 mk
1/2 s. 500 mk
Materiaalin tulee olla toimituksessa ilmestymiskuukautta edeltävän kuun 15. päivään mennessä.

Hyvät *Kielikeskustelun* lukijat!

Pahoitellen ilmoitamme että *Kielikeskus uutisten/Kielikeskustelun* lähes 20-vuotinen taival on nyt lopussa. Näinä supistuvien määrärahojen aikoina lehden julkaiseminen on käynyt laitokselle taloudellisesti mahdottomaksi. Kielikeskustelun viimeinen numero ilmestyy joulukuussa, jonka jälkeen alamme kehittää korvaavaa tiedotuslehteä elektronisesti julkaistavaksi. Toivomme että voimme jo joulukuun numerossa ilmoittaa osoitteen, josta verkkoyhteyden omaavat voivat meidät löytää. Muita lukijoitamme ja kirjoittajiamme voimme vain kiittää uskollisuudesta ja hyvästä yhteistyöstä vuosien varrella.

Toimitus

Dear readers of the *Language Centre News*!

With deep regret, we have to announce the demise of the *Language Centre News* after almost twenty years of publication. Due to current economic circumstances, it has become impossible for the Language Centre for Finnish Universities to continue publishing the newsletter. The last issue will come out in December, after which we will start developing an electronic newsletter. We hope that we will be able, in the December issue, to provide the address where those with access to the net can locate us. As for the rest of our readers and contributors, we can only thank you for your loyalty and cooperation over the years.

Editorial staff

Liebe Leserinnen und Leser der *Language Centre News*!

Wir bedauern, Ihnen mitteilen zu müssen, daß unsere Zeitschrift *Language Centre News* nach fast 20jährigem Bestehen ihr Erscheinen Ende diesen Jahres einstellen muß. Die angespannte ökonomische Lage macht es dem Zentralen Spracheninstitut der finnischen Hochschulen unmöglich, das Informationsblatt in der bisherigen Form fortzuführen. Die letzte Nummer wird im Dezember 1995 erscheinen. Die Zeitschrift soll jedoch in irgendeiner Weise als elektronischer Informationskanal weitergeführt werden und wir hoffen, Ihnen in der Dezemberrnummer die Netzadresse mitteilen zu können, unter der Sie uns ab 1996 finden. Bei allen Leserinnen und Lesern sowie bei allen Beitragenden möchten wir uns herzlich für ihre Treue und Mitarbeit bedanken, die Sie uns über die Jahre gewährt haben. Wir hoffen auch in Zukunft auf eine weitere gute Zusammenarbeit im neuen Medium.

Die Redaktion

KOLUMNINVALTAAJAT

Lingvisti-Leelian lepotuoli

Olemme viimeaiksemme avanneet neuvontapalstan kaikille viestintärajoitteisille yliopisto-, tiede-, työ-, perhe-, kulttuuri- tms. yhteisöjen jäsenille. Tiedusteluja on satanut taajaan niin kirjeitse, faksitse, meileitse kuin puhelimitsekin. Vastamme lyhyesti viiteen, koska meillä on yksinkertainen, teoreettisesti perusteltu ja vedenpitävä sääntö näihin ongelmiin.

Into valittaa, että tutkijakollegat eivät ymmärrä häntä. Kyseessä on ilmiselvästi ongelma intention pukemisessa yksimerkityksiseksi propositioksi ja sen koodaamisessakin saattaa olla puutteita. Jos väärinymmärtäjiä on joukoittain, kyse ei liene virhetoiminnoista sanoman dekodeerausprosessin vaiheissa. Voisiko kanavassa olla kohinaa tai hälyä? Voihan tosin olla kyse vain ajallisesta viipeestä. Ehkä kymmenen vuoden kuluttua tilanne on parempi - jos tämä nyt yhtään lohduttaa.

Vieno kysyy, miten saisi viestintäänsä enemmän vakuuttavuutta. Vastaus on yksinkertainen: esitä aina vahvin väite, joka on todistettavissa ja johon sinulla on evidenssiä, mutta muista, että heikompi propositio (B) implikoi, että puhuja uskoo vahvemman proposition (A) negaation todeksi tai että puhuja ei tiedä, kumpi on tosi, A vai ei-A.

Käytännön ongelmista kärsii myös Armas, joka ei ymmärrä vaimonsa vihjailustrategioita. Avuksi tarjoamme yksinkertaisen testin. Jos vaimo sanoo vaikkapa: "Naapureilla on uusi auto", niin aina voi käydä pikaisesti läpi intentiontulkintatestin vaiheet. Vaimo sanoo siis: p. Mikä tai mitkä seuraavista hypoteeseista todentuvat kyseisessä mahdollisessa maailmassa: puhuja tarkoittaa, että kuulija saa tietää p:n; puhuja on vilpitön eli uskoo p:hen; puhuja uskoo että kuulija ei tiedä p:tä; puhuja uskoo, että on toivottavaa, että kuulija tietää p:n. Elleivät hypoteesit todennu, kyseessä ei todennäköisesti ole informatiivi vaan jokin muu, jonka tunnistamista varten voidaan tehdä toinen testi. Kätevää vai mitä?

Kainolla taas on ongelmia palavereissa. Puheenvuoron hallintamekanismeissa mättää. Liikennesäännöt ovat yksinkertaiset: Keskustelija voi ottaa puheenvuoron vain, jos kukaan muu ei puhu, jos A siirtää puheenvuoron B:lle, hänellä on puheenvuoro A:n jälkeen ja jos kukaan ei käytä puheenvuoroa, se joka puhui viimeeksi, jatkaa. Jos A on antanut puheenvuoron B:lle, A:lla on etuoikeus puheenvuoroon B:n jälkeen ja jos A on esittänyt keskustelun aiheen, A:lla on etuoikeus puheenvuoroihin. Kolmesta virheestä jäähyllä!! Kun näin toimitaan, ei ongelmia pääse syntymään.

Hellä pelkää dekaanin vierailua. On kuulemma tosi valkyyria. Ongelmana on, miten puhutella häntä ja puhua hänestä. Ei hätiä mitiä. Onneksi nolla kuuluu suomen kielen kiteytyneeseen koodiin, jolle on subjektittomuus ja henkilöviittausten puuttuminen typologisesti ominaista. On kuitenkin muistettava, että nolla edustaa epäspesifiä arbitraarista referenttiä monissa intensionaalisissa konteksteissa ja että kolmaspersoonaisesta subjektista sen erottaa NP-muotoisen edustajan puuttuminen. Erityisesti nolla viihtyy kokijarakenteessa. Olipa nollapersoona kuinka mitätön tahansa, se on aina läsnä morfosyntaktisessa rakenteessa. Nämä praktiset vinkit varmasti selkiyttävät tilannettasi.

Sopivan säännön tilanteeseen kuin tilanteeseen tarjoavat
Dumsky ja Lukoff

E-MAIL AUSTAUSCH ALS SCHRIFTLICHE ERGÄNZUNG IM WIRTSCHAFTLICHEN KONVERSATIONSUNTERRICHT¹

Vorschläge und Erfahrungen

Joachim Böger
Universität Jyväskylä

① Praxis des E-mail-Austausches in einem Kurs für Wirtschaftsstudenten im Herbstsemester 1993

Ausgangspunkt meines Projektes war die Idee, Konversationsunterricht etwas 'echter' zu gestalten, indem die Studenten ihre Meinungen zu verschiedenen Themen nicht nur in der Gruppe, sondern auch mit anderen Studenten austauschen konnten. Dies ließ sich meiner Meinung nach sehr einfach mit E-mail verwirklichen, da dieses Medium schnelle und spontane Antworten ermöglicht und zudem den Vorteil (aus der Sicht des Deutschlehrers) hat, daß die Studenten beim Schreiben automatisch etwas mehr über Grammatik, Lexik etc. nachdenken [können] als sie es im mündlichen Unterricht machen. Zudem versprach ich mir sowohl von der Neuheit des Mediums für die Studenten wie auch von der Tatsache einer 'echten' Reaktion auf geäußerte Meinungen eine größere Motivation meiner Studenten. Nicht alle Wirtschaftsstudenten sind von der Notwendigkeit überzeugt, Deutsch können zu müssen, und da sie in obligatorischen Kursen sitzen, ist die Frage der Motivation für eine gelungene Gruppendynamik wichtig.

Ursprünglich hatte ich also einen Konversationskurs zu halten, wollte ihn aber mit dem damals noch recht neuen Medium E-mail ergänzen und suchte mir eine Klasse mit Deutschstudenten in den USA, die an einem Austausch interessiert war. Nach einer Weile des Suchens fand ich einen

Lehrer, mit dem ich in etwa die gleichen Ziele hatte, so daß das Projekt starten konnte. Wie wichtig diese Absprache (vgl. ② Punkt 1) ist, wurde mir erst später klar, als nämlich doch Differenzen auftauchten.

Die Ausgangssituation in beiden Gruppen war ähnlich: Etwa 15 Studenten, die nicht im Hauptfach Deutsch hatten, wurden in 2er-Gruppen aufgeteilt und bekamen ein Partner-Paar im anderen Land (vgl. ② Punkt 8). Dahinter steckt die Überlegung, daß die Studenten beim Abfassen ihrer Briefe grammatische, lexikalische oder inhaltliche Fragen nicht allein lösen müssen und dadurch das Schreiben teilweise auch von einer Diskussion über sprachliche Probleme begleitet wird.

Wir hatten ja einen Konversationskurs (2 Std./Woche), und die Studenten sollten jeweils nach der Stunde über das besprochene Thema einen Brief an ihre Partnergruppe schicken (vgl. ② Punkt 6). Die finnischen Studenten waren mit großem Eifer bei der Sache und schrieben fleißig ihre Meinungen zu den verschiedenen Themen, die übrigens teilweise mit der amerikanischen Gruppe abgesprochen waren, so daß auch über dasselbe, vorher in der jeweiligen Gruppe besprochene Thema schriftlich diskutiert werden konnte. Ich konnte das Schreiben gut kontrollieren (vgl. ② Punkt 4), da alle Post auch an mich ging. Teilweise korrigierte ich schnell die größten Fehler (vgl. ② Punkt 7), wobei ich nicht das Gefühl hatte, daß die Studenten sich überwacht fühlten; sie antworteten meistens

¹ Vortrag auf der Fachtagung Deutsch als Fremdsprache 'Schreiben im Berufsbereich Wirtschaft', Wirtschaftsuniversität Helsinki, 28.-29.8.1995

spontan und schnell und äußerten auch ihre Zufriedenheit darüber, daß ich grobe Fehler korrigierte, weil sie so eine Sicherheit hatten, daß ihre Nachricht verständlich war. Bewertet wurde die Aktivität auch (vgl. ② Punkt 2), und zwar weniger die grammatische Richtigkeit als eher der engagierte Gedankenaustausch.

Wie anfangs angedeutet, ergaben sich im Laufe der Zeit doch Probleme. Einige der amerikanischen Studenten antworteten/schrieben immer zögerlicher und seltener, was sich auch dadurch nicht beheben ließ, daß ich den Lehrer einige Male daraufhin anscrieb. Meine Studenten, die mit diesen Studenten ein Paar bildeten, waren verständlicherweise enttäuscht und schrieben auch weniger und oberflächlicher. Die Absprache beider Lehrer über Ziele und Wichtigkeit dieses Mediums im Unterricht (vgl. ② Punkt 1) muß aus meiner Erfahrung also wirklich gründlich erfolgen.

Im ganzen waren die Studenten aber sehr zufrieden mit dieser Variation des Konversationsunterrichtes – und zwar aus den Gründen, die ich vermutet hatte: die Echtheit des Meinungsaustausches und das Interesse an den Meinungen von Studenten einer anderen Nationalität wirkten sehr motivierend.

② Einige Vorschläge für den E-mail-Austausch:

1. Stellen Sie sicher, daß Sie und der andere Lehrer klare Ziele vor Augen haben und daß jeder die Ziele des anderen kennt.

Verschiedene Grade der Integration in den Kurs sind denkbar; dies bewirkt einen Unterschied in der Beziehung, wie ernst der Lehrer und die Studenten den E-mail-Austausch nehmen. Wenn die Note der einen Studentengruppe von einer quantitativ hohen Korrespondenz abhängt, die andere Gruppe den Austausch aber als sekundär

betrachtet, können Probleme auftauchen.

2. Entscheiden Sie, ob die Studenten für diese Aktivität benotet werden, und wenn ja wie.

Ein Lehrer entscheidet, die Studenten nur nach der Quantität der Korrespondenz zu benoten, was in der Anzahl der gesendeten und empfangenen Reihen gemessen werden kann. Hintergrund der Überlegung war, daß, je interessanter ein Brief ist, man auch entsprechend mehr Post zurückbekommt. Bedenken Sie jedoch, daß die Benotung nach Quantität den Studenten seinem Austauschpartner 'ausliefert', wenn dieser zu faul zum Antworten ist.

3. Hängen Sie sich nicht an einen dritten E-mail-Austausch mit einem anderen Lehrer an, ohne sich vergewissert zu haben, daß dieser Lehrer auch vertrauenswürdig antwortet.

Sie liefern nicht nur sich selbst, sondern auch die Studenten aus, denn wenn der andere nicht vertrauenswürdig antwortet, bleiben Sie allein zurück.

4. Zeigen Sie den Studenten, wie die Post an Sie weitergeleitet (cc.) wird – wenigstens zuerst.

Sie müssen verfolgen können, wie gut die Studenten ihre Sache machen, so daß Sie mögliche Probleme sofort ausschalten können, bevor sie zu groß werden. Eine Möglichkeit ist, daß die Studenten Ihnen Kopien ihrer Post weiterleiten. Eine andere Möglichkeit ist, daß die Studenten ein Portefolio von allen abgeschickten und empfangenen Briefen anlegen, entweder durch Ausdrucken der Nachrichten oder durch Speichern auf ihrer eigenen Diskette.

5. Zeigen Sie den Studenten, wie sie die Post an sich weiterleiten (cc.) können.

6. Entscheiden Sie, ob dies eine Aktivität in der Klasse oder eine Arbeit zu Hause sein soll.

Ob Sie dies als Klassen- oder Hausaktivität einsetzen, hängt größtenteils von dem übrigen Kursinhalt ab. Bedenken Sie jedoch, daß nicht alle Studenten die gleiche Zeit für ihren E-mail-Austausch benötigen. Wenn dies also in der Klasse passiert, brauchen Sie Zusatzmaterial für die 'schnellen' Studenten.

7. Entscheiden Sie, in welchem Maße Sie die Nachrichten überwachen und beim Deutsch helfen wollen.

Einige Lehrer könnten bei dem Gedanken schaudern, daß ihre Studenten nicht perfektes Deutsch auf eine unbekannte Welt loslassen. Die meisten Empfänger jedoch bemerken nicht viele der Fehler (oder sie kommentieren diese zumindest sehr selten) – außer, wenn die beabsichtigte Nachricht unklar ist. Das Kommentieren von Fehlern könnte bei den Studenten einen "Schreibkrampf" auslösen. Machen Sie jedoch deutlich, daß Sie immer für Konsultationen zur Verfügung stehen, wenn dies gewünscht wird.

8. Setzen Sie mehrere Brieffreunde zusammen, so daß es auch dann noch Aktivitäten gibt, wenn eine Brieffreundschaft ausfällt.

Nicht alle Brieffreundschaften laufen zufriedenstellend. Es ist deshalb eine gute Absicherung, wenn mehrere Partner zusammengehören. Auch wenn die Zahl ihrer Studenten und die deren Partner identisch sein sollte, können Sie jedem E-mail-Partner zwei Studenten zuordnen.

9. Geben Sie Ratschläge, welche Art von Aufgaben einem Brieffreund gestellt werden können.

Ein Student, der Fragen stellt, deren Beantwortung von seinem Brieffreund Recherchen in der Bibliothek verlangen, riskiert leicht den Abbruch der Korrespondenz. Ein derartiges Problem ergab sich in meinem Kurs, als zu 'empfindliche' Fragen gestellt wurden (soziale Probleme mit Schwarzen in den USA). Mit solchen Fragen konfrontiert, ergibt sich die Tendenz, daß Antworten hinausgezögert werden und am Ende evtl. zum Abbruch der Korrespondenz führen.

10. Halten Sie die Studenten dazu an, eine schnelle Antwort sofort nach Erhalt einer Nachricht abzuschicken, so daß der Partner weiß, daß seine Nachricht erfolgreich übermittelt wurde.

Dies ist besonders wichtig, wenn einer oder beide Partner neue E-mail-Benutzer sind. Sie warten ängstlich auf ihre ersten Antworten.

11. Geben Sie klare Anweisungen, wie der Computer und das Programm bedient werden müssen. Zeigen Sie es auch aktuell am Monitor. Nehmen Sie Probleme vorweg und schlagen Sie Lösungen vor.

(Wie eine Nachricht abgebrochen wird, was zu tun ist, wenn man vom System rausgeworfen wird, etc.) Es bedarf höchstwahrscheinlich einiger Versuche, bevor Sie eine klare Einheit von Anweisungen erstellen können. Testen Sie die Anweisungen zuerst mit einem oder zwei Studenten, so daß noch Zeit genug ist, die Instruktionen zu revidieren.

12. Lassen Sie die Studenten das Nachrichten-Schicken untereinander üben, um so ihre Fähigkeiten zu festigen, bevor die Nachrichten an die Brieffreunde geschickt werden.

Es gibt unvermeidliche Verzögerungen, bevor am Semesterbeginn die Korrespondenz beginnen kann. Nutzen Sie diese Zeit, um die Studenten gut auf die erste Übermittlung in die weite Welt einzustimmen.

13. Ziehen Sie am ersten und zweiten Tag zusätzliche Hilfe heran.

Es kann Ihnen helfen, die Nerven zu behalten und die Frustrationsschwelle der Studenten zu senken, wenn Sie einige bewanderte Tutoren finden, die Ihnen während der ersten Male helfen, aufkommende Probleme zu lösen. Andernfalls wären Sie allein, wenn vielleicht 20 oder mehr Studenten zur gleichen Zeit um Hilfe bitten.

14. Wenn Sie der ganzen Klasse zusätzliche verbale Instruktionen geben müssen, sollten die Studenten den Kontrast ihrer Monitore herunterdrehen.

Studenten, die auf ihre Computer-Monitore starren, sind funktional taub. wenn Sie wollen, daß jeder versteht, was Sie sagen, sollten alle den Kontrast der Monitore herunterdrehen, bevor Sie etwas erklären.

③ Andere potentielle Problemfelder:

1. Das Finden einer anderen Institution.

Der beste Weg, eine Partnerinstitution zu finden, ist eine E-mail-Anfrage in einer der zahlreichen Server-Listen. Die Liste, mit der ich arbeite (iecc@stolaf.edu), behandelt im Prinzip ausschließlich Penpal-Wünsche oder Projektideen von/für Klassen oder Gruppen, d.h. individuelle Penpal-Wünsche sind eigentlich nicht zugelassen [ähnlich ist auch nassp@global1].

2. Semesterzeiten variieren von Institution zu Institution und von Land zu Land.

Semester in Japan, zum Beispiel, gehen von April bis Mitte Juli und Mitte September bis Mitte Januar; in den USA ist es sehr unterschiedlich, im allgemeinen von Anfang September bis Weihnachten und Anfang Januar bis Ende März. Aber es sind auch Trimester möglich. Ähnliches gilt für Kanada. Also ist ein E-mail-Austausch zwischen Finnland und Japan sowie auch zwischen Finnland und den USA eigentlich nur im Herbst möglich. Wichtig ist aber in jedem Fall eine genaue vorherige Absprache über den Zeitraum eines E-mail-Austausches.

3. Unterschiede im Deutschniveau der Studenten.

Ein Unterschied im Deutschniveau dürfte kein unüberwindliches Problem darstellen, soweit die Studenten ihre Ideen und Meinungen effektiv vermitteln können.

4. Studenten, die ihre Antworten nicht rechtzeitig empfangen/absenden.

Es ist eine gute Idee, die Aktivitäten der Studenten von Zeit zu Zeit zu überwachen. Wenn beide Lehrer ihre eigenen Studenten fragen können, wie lange sie von wem auf eine Antwort gewartet haben, so können Korrespondenzen oft wieder in Gang gebracht werden.

④ Fazit

Das Projekt hat den Studenten Spaß gemacht, es war motivierend für sie, einen echten Meinungs austausch zu führen. Das Interesse an den Studenten anderer Nationalität war groß, es wurden auf beiden Seiten sehr viele Fragen dahingehend gestellt.

Gewinnbringend war der Kurs auch für den Lehrer, der die unter Kap. 2 und 3 gewonnenen Erfahrungen hiermit weiter-

geben möchte, um damit in Zukunft andere Lehrer zu ähnlichen Projekten zu ermutigen.

Ein Punkt, der nicht angesprochen wurde, ist E-mail in der schriftlichen Textproduktion. Auch hier halte ich es für ein sehr nützliches Medium. Gründe: – Lehrer kann schnell und individuell korrigieren, –

uneffektive Zeit im Klassenraum wird vermieden, – Studenten schreiben dann, wenn sie Ruhe und Zeit dazu haben.

Weiterhin nicht angesprochen wurden die Möglichkeiten der Kommunikation im Internet über WWW.

VALLAN KIELI - KIELEN VALTA

Tarja Leppäaho

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti sekä Helsingin yliopiston slaavilaisten kielten laitos järjestivät 13.10. - 14.10. venäjän kielen tulkeille, kääntäjille, opettajille ja opiskelijoille aiheeltaan mitä ajankohtaisimman seminaarin. Vaikka seminaari oli suunnattu rusisteille ja käsitteli ongelmaa nimenomaan venäjän kielen valossa, kielen ja vallan problematiikka on toki kiinnostava aihe kaikille kielen/kielten parissa työskenteleville.

Kielen ja vallan suhde ylittää julkaisukynnyksen ilmeisesti vain silloin, kun vallan kieli riittävästi etäännyy vailla valtaa elävien kielestä. Useimmiten lienee kysymys erilaisesta tavasta käyttää kieltä, mutta Suomessa kieli pääsi lehtiotsikoihin saakka vasta EU:n tulkkipulan takia, kun huomattiin, että useimmat vallankäyttäjät eivät enää puhu minkäänlaista suomea – tai edes ruotsia. Vähemmistökielten olemassaoloon liittyvät kysymykset – lukuun ottamatta ikuista keskustelua pakkoruotsista – ovat maassamme perinnäisesti olleet vain harvojen sydämellä, mutta nyt kun suomikin on päässyt vähemmistökielen asemaan, kielipolitiikka ja kielen ja vallan suhde yleisemminkin alkaa kiinnostaa. Politiikka (puolue-, talous-, sosiaali- jne.) on kuitenkin se arena, jolla kielen ja

vallan problematiikka on ilmeisintä. Tällä areenalla liikkuvat myös "Vallan kieli – kielen valta" -seminaarin monia eri näkökulmia avanneet esitelmät.

Venäjän olot ovat kuin vallan ja kielen suhteen tarkastelua varten luotu koelaboratorio. Yleensä kieli muuttuu verkkaisesti, melkein huomaamatta. Juuri nyt venäjän kielessä tapahtuvat muutokset ovat kuin nopeutettua elokuvaa verrattuna normaaliin kehitykseen. Tällaista nopeasti tapahtuvaa kehitystä kielentutkija pääsee seuraamaan vain aniharvoin. Jos viimevuotisessa seminaarissa "Venäjä muuttuu – muuttuuko venäjä?" tutkijat vielä ikään kuin šokin vallassa vyöryttivät esiin käynnissä olevien tapahtumien yksityiskohtia ja kauhistelivat luonnonvoiman raivolla kielessä myllertäviä prosesseja, tämänvuotisen seminaarin alustajat pystyivät jo ottamaan etäisyyttä ilmiöön ja tarkastelemaan sitä analyttisemmin, mikä herätti yleisempääkin pohdintaa vallan ja kielen suhteista. Tämänvuotinen seminaari antoi virikkeen pohtia myös kielenkäyttäjien – puhujien, opettajien, tulkkien ja kääntäjien – suhdetta valtaan.

Jako valtaa pitäviin ja valtaa vailla eläviin oli kaikkien esitelmien taustalla näkökulmien

vaihteluista huolimatta. Useimmissa esitelmissä valaistiin joko vallassa olevien tai valtaan pyrkivien kieltä, mikä onkin ymmärrettävää, sillä valta tuntuu korruptoivan kielenkin. Vaikka politiikkaa tehdään nyky-Venäjällä aivan toisenlaisin sanakääntein kuin Neuvostoliitossa oli tapana, vallan viitekehys kuitenkin sanelee omat sääntönsä sille, mitä puhutaan ja miten.

Neuvostoajan julkista venäjää saattoi VTT Marketta Hornin mukaan pitää fallisen kielenkäytön malliesimerkkinä: kaavamaisena ja jäykkänä, matemaattiseen merkijärjestelmään rinnastettavana koodina, jonka sanojen merkitys määriteltiin ylhäältäpäin? Onko nykyinen vallan venäjä sitten oleellisesti erilaista? Nykyisin julkisen vallankäytön venäjälle on tyypillistä stabiiliuden tunnusmerkkien puuttuminen: sananmuodostuskeinojen uudet suhteet, lainasanojen vyöry, sanojen semanttinen epämääräisyys ja tyylien uudet funktiot. Venäjän nykytilaa esitelmässään tarkastellut professori G. N. Skljarevskaja oli kuitenkin sitä mieltä, ettei kaikessa tässä ole kysymys kielen revolutiosta, väkivaltaisesta muuttamisesta, vaan pikemminkin evoluutiosta, normaalista vaikkakin hyvin intensiivisestä ja nopeasta kehityksestä. Professori Skljarevskajan mukaan käsitys siitä, että venäjän kielessä olisi tapahtumassa kielen perusteita järkyttävä muutos, saattaa perustua siihen yksinkertaiseen tosiasiaan, ettemme koskaan aikaisemmin ole kuulleet niin paljon vallankäyttöön liittyvää spontaania puhetta kuin nyt.

Esitelmien valossa tuntuisi korrektilta väittää, että venäjää voidaan yhä käyttää fallisesti siinä missä mitä hyvänsä muutakin kieltä. Horn tarjosi tuoreeksi esimerkiksi fallisesta kielenkäytöstä EU:n kielipolitiikkaa. Millainen muu kielikäsitelmä oikeuttaisi edes toivomaan, että EU-maat onnistuvat pikakouluttamaan itselleen suomen kielen tulkkeja yhdessä vuodessa?

Vallan, so. byrokratian vaikutus kieleen kävi havainnollisella tavalla ilmi prof. A. Vinnikovin kuvauksessa Leningradin demokraattisesta liikkeestä retoriikan koulu-

kuntana. Konkreettisten esimerkkien avulla hän osoitti, miten demokraattien vaalimenestys ensimmäisissä parlamenttivaaleissa oli perustunut siihen, että he puhuivat valitsijoidensa kieltä. Menestyäkseen parlamenttissakin (duumassa) nuo samaiset demokraatit joutuivat omaksumaan byrokratian kielen, mutta samalla he unohtivat kansankousten kielen, mikä näkyi välittömästi tappioina seuraavissa vaaleissa.

Duumassa pidettyjen poliittisten puheiden vaikuttamiskeinoja analysoi apulaisprofessori Riitta Pyykkö. Hänen esimerkkiaineistonsa osoitti, että monet ns. pysähtyneisyyden ajan retoriset keinot ovat edelleen käytössä, vaikka esim. passivum mysticum ("on havaittu") ja jotkin metaforan lajit ovat menettäneet suosiotaan.

Kielen valta -aspektia seminaarin aiheesta valaisi esitelmässään "Sanojen taistelu - lingvistinen ilmiö ja sosiaaliset seuraukset" professori Aleksandr Dulitshenko Tarton yliopistosta. "Sanataisto" (vrt. sanaleikki) -kielen keinoin käytävä taistelu vallasta - toi luonnostaan mukaan vallan vastapoolin, opposition ja sen käyttämät käsitteet, jotka professori Dulitshenkon mukaan ovat jääneet vähemmälle huomiolle, kun tutkijoiden mielenkiinto on suuntautunut siihen muutokseen, joka on tapahtunut vallanpitäjien kielessä.

Seminaari ansaitsee kiitosta siitä, että ohjelma oli laadittu kohderyhmää - kääntäjiä, tulkkeja, opettajia ja opiskelijoita - ajatellen. Onnistuminen näkyikin kuulijoiden aktiivisena osallistumisena seminaarityöskentelyyn. Yleisökatoa ei tullut edes silloin, kun ohjelmassa oli peräkkäin kolme melkein 45 minuutin esitelmää. Se, että esitelmille oli varattu riittävästi aikaa, antoi esiintyjille mahdollisuuden sanoa sanottavansa loppuun asti sopivan kiireettömästi, mikä helpotti kuulijan tehtävää.

Kääntäjän valtaa koskevien näkemysten kehitystä valaisi lehtori Arto Lehmuskallio. Esitelmässään "Vallan vallaton kääntäjä" hän loi katsauksen käännösteorian kehitykseen

aina 1940-luvulta, alkutekstin hegemonian ja tiukasti tekstiin pitäytyvän tarkastelukulman päivistä, 1980-luvulla syntyneisiin "skopos" teorioihin asti, jotka tarkastelevat käännöstä omassa kulttuurissaan toimivana tekstinä. Uusimpana tendenssinä käännösteorian alalla Lehmuskallio toi esille sen muutoksen tutkimuksen polttopisteessä, jonka tarkastelukulman laajeneminen on aiheuttanut: jos ennen alkuteksti oli se absoluutti, joka määräsi prosessin kulkua ja antoi mahdollisuuden arvioida lopputulosta, nyt kääntämisen "kinginä" voidaan pitää itse kääntäjää.

Tämän seminaarin esitelmöitsijöistä vain harvat taitaisivat tunnustaa ottaneensa tuota viimeksimainittua askelta teorianmuodostuksen polulla. Lehmuskallion esitelmäotsikko – jonka hän itse tunnusti laatineensa uhramatta ajatustakaan kääntäjän tuskalle – lie sekin tulkittava lähinnä viittaukseksi niihin moniin kielellisiin, tekstuaalisiin ja kulttuurisiin rajoituksiin, jotka kääntäjää sitovat. Mutta monimielisyys on toki tarkoituksellinen, kysymys kääntäjän vallasta jää ilmaan.

Rajoituksia tarkasteli esitelmässään myös lehtori Aila Pesonen, joka kertoi venäjänkielisen lakitekstin keinoista ilmaista velvollisuutta, pakkoa, täytymistä ja pitämistä. Esitelmä perustui Venäjän perustuslain sekä sen suomennoksen ja englanninnoksen vertailuun, jonka avulla Pesonen pyrki hahmottamaan säädöskulttuurien välisiä eroja. Käytännössä käännöstoisinnot palvelivat esitelmässä vain taustatukena; käännöksen suhde juridiikan konventioihin tulokiellessä ja -kulttuurissa jätettiin esitelmässä implisiittiselle tasolle. Sen sijaan aineisto toi havainnollisesti esille venäjän erilaisten ilmaisujen väliset hienonhienot mutta olennaiset erot ja oli sikäli hyvää täydennyskoulutusta monille seminaariin osallistuneille kääntäjille, joista kenties jotkut jo valmistautuvat siirtymään EU:n palvelukseen.

Suurvallan tulkkipolitiikasta kertoi suurlähettiläs A. A. Razvin, jonka alaisuudessa Venäjän ulkoasiainministeriön kääntäjähallinnossa toimii 120 kääntäjää, tulkkia ja

toimistovirkailijaa. Viraston diplomaattitulkit ja -kääntäjät palvelevat ensisijassa ulkoministeriötä ja valtion johtoa sekä erilaisia huipputasoita delegaatioita. Kokemus on osoittanut, etteivät nämä kielen taiturit ja laajasti sivistyneet ihmiset vain palvele niitä, joilla on valta; he voivat itsekin olla varteenotettavia vallankäyttäjiä jo tulkkeina, koska heidän laajaan diplomaattiseen kokemukseensa sekä kansainvälisen politiikan tuntemukseensa luotetaan. Jotkut tulkit ovatkin jatkaneet uraansa diplomaatteina.

Professori G. V. Tshernov Moskovan lingvistikasta yliopistosta tarkasteli vallan kielessä tapahtuneen muutoksen vaikutusta tulkkauslaitteeseen sisältyvän puhujan ja tulkin välisen yksisuuntaisen kommunikaation. Jos entisen, kliseiden varaan rakentuneen viestinnän aikoina tulkki saattoi tarjota viestin varsinaiselle vastaanottajalle vain sananansaisen käännöksen puhujan ilmauksesta ja jättää merkityksen pohdinnan recipientin huoleksi, ei moinen tulkkaus enää käy laatuun. Yhteiskunnan muutoksen myötä kielen käyttökin on muuttunut, "demokratisoitu", mikä merkitsee sitä, että tulkki joutuu kliseiden sijasta kääntämään usein arkikielestä elinvoimansa ammentavaa puhetta. Tietääkseen, mitä jokin arkikielinen ilmaus virallisessa yhteydessä saattaa merkitä, venäjän kielen tulkin on oltava hyvin perillä puhekielestä ja sen ilmenemismuodoista, mikä saavutetaan vain seuraamalla systemaattisesti Venäjän sosiaalista, taloudellista ja poliittista elämää.

Professori Tshernov on havainnut myös tulkkien toimialan muuttuneen: yhä suurempi osa tulkkien toiminnasta tapahtuu talouden ja elinkeinoelämän sektorilla, politiikka ei enää ole tulkkien ainoa työllistäjä. Tämän takia sekä venäjään nykyisin pesiityneiden anglismien (tai amerikanismien) runsauden vuoksi prof. Tshernov piti englannin kieltä hyvänä "kakkoskielenä" venäjän kielen tulkille.

Kenties hieman yllättäen vallan käsitteen problematisointiin tarttui rohkeimmin kielen-

kääntäjä Aleksei Repin, jonka esiintymisvuoro oli protokollan mukaan vasta toiseksi viimeisenä, professoreiden, tutkijoiden ym. jälkeen. "Mitä on valta?" kysyi Repin – ja vastasi: "Valta on tilaaja, asiakas." Kääntäjän kuninkuudesta Repinillä oli siis epäilyksensä, ainakin tulkkauksen osalta. Käytännössä tulkki on vallan, asiakkaansa palvelija. Tulkki on myös verrattavissa koneeseen sikäli, että hänen tekemänsä työ on raskasta ja huomaamatonta. Aivan vallattomana ei Repinkään tulkkia pitänyt, koska hän vertasi tulkkia myös kapellimestariin, jolla on kaikki langat käsissään: vain tulkki voi "esittää toisen järjen tuotokset oman orkesterinsa, vieraan kielen, välinein konserttisalissa –

tilanteessa, josta säveltäjällä tuskin on hämäärintäkään käsitystä – asiakkaalleen/asiakkailleen, joilla on oma yksilöllinen viestin vastaanottotapansa" (käännös T.L.).

Kieltämätön puute seminaarin esitelmään nissa oli se, ettei esiintyjien joukossa ollut kääntäjien työnantajien (Repinin määrittelemän vallan) edustajaa. Sen sijaan ansioksi on luettava se, että esitelmätoimitsijaksi oli kutsuttu myös niitä, jotka olivat saaneet tuntea kielessään vallan vaikutukset: professori Mati Hint Tallinnan pedagogisesta yliopistosta ja runoilija, kääntäjä Ales Rjazanov Valko-Venäjältä. Molemmat esittelivät venäjän kielen vaikutuksia omaan äidinkieleensä ja peräänkuuluttivat vallan kääntöpuolta, vastuuta.

KONTRASTIIVISTA FRASEOLOGIAA **Professori Jorma Korhonen** **Uusfilologisessa yhdistyksessä 28.9.1995**

Katja Mäntylä

Professori Korhonen on johtanut jo lähes kymmenen vuoden ajan kontrastiivista fraseologiaprojektia, jossa ovat mukana Helsingin, Oulun ja Turun yliopistojen saksan kielen laitokset. Projekti keskittyy lähinnä saksan ja suomen verbi-idiomien vertailuun, toisaalta niiden systeemien ja toisaalta käytännön kannalta. Erityisesti projektissa pyritään selvittämään, missä määrin saksan ja suomen kielen idiomeilla on vastineita muissa eurooppalaisissa kielissä, kuten ranskassa, italiassa tai virossa.

Professori Korhosen esitelmä koski projektin erästä osa-aluetta, saksan, suomen ja englannin idiomien keskinäisten vastaavuuksien vertailua. Tutkimusta varten sanakirjoista on

kerätty yhteensä 340 idiomia, joilla on kussakin kolmessa kielessä yhteinen denotaatiivinen merkitys. Tutkimuksessa on mukana myös ei-idiomaattisia rakenteita, koska kaikille idiomeille on mahdotonta löytää fraseologista vastinetta toisessa kielessä. Idiomien mahdollista polysemiaa ei ole tutkimuksessa huomioitu, vaan idiomeista on tarkasteltu vain yhtä merkitysvarianttia kerrallaan. Tutkimuksessa ei ole myöskään kiinnitetty huomiota idiomien frekvensseihin tai konteksteihin, ja vertailu pohjaa sanakirjojen antamiin tietoihin.

Idiomien vertailussa professori Korhonen tarkastelee eroja ja yhtäläisyyksiä erikielisten idiomien leksikaalisissa ja syntaktisissa

rakenteissa, sekä niiden merkityksissä. Vertailun apuna toimii kaksi olennaista käsitettä, konvergenssi ja divergenssi. Konvergenssi-käsite jakaantuu edelleen kokonais- ja osaekvivalenssiin, ja divergenssi puolestaan kokonais- ja osadifferenssiin. Näiden lisäksi voidaan erottaa idiomaattinen nollaekvivalenssi, joka viittaa ei-idiomaattisiin rakenteisiin vastaamassa toisen kielen idiomeja, sekä idiomaattinen näennäisekvivalenssi, jolloin kahdessa kielessä leksikaalisesti ja mahdollisesti myös syntaktisesti yhteneväiset idiomit eroavat pragmaattisesti.

Kokonaisekvivalenssi tarkoittaa kaikkien vertailtavien idiomien leksikaalista, syntaktista ja pragmaattista yhteneväisyyttä. Kontrastiivisen fraseologiaprojektin korpuksen sisältämistä 2700 saksa-suomi idiomiekvivalenssista noin 10 % on totaalista. Vertailtavien merkitysvarianttien ei tosin tarvitse olla kaikkein yleisimminkin käytettyjä, vaan maininta tietystä merkityksestä sanakirjassa riittää. Kokonaisekvivalentit idiomit ovat usein fraseologisia internationalismeja, joiden juuret voivat olla esim. Raamatussa tai antiikin mytologiaan liittyvissä teksteissä, tai jotka perustuvat yleisinhimilliseen ajatteluun. Niissä on monesti havaittavissa yhteisiä, universaaleja piirteitä, esim. niissä mainitaan jokin inhimillisen elämän alue kuten ruumiinosa tai vaatekappale. Erityisen iso ryhmä ovat idiomit, joissa esiintyy jokin ruumiinosa, ns. somatismit (esim. *seinem Augen nicht trauen* – not believe one's eyes jku ei usko silmiään).

Kolmen kielen vertailussa kokonaisekvivalenssi on melko harvinaista. Professori Korhosen tutkimuksessa saksan ja suomen välillä kokonaisekvivalenssi oli yleisempää kuin saksan ja englannin, mikä on kielisukulaisuutta ajatellen melko yllättävää. Tähän ovat kuitenkin osaltaan vaikuttaneet ekvivalenssi-divergenssi-luokitteluperusteet, sillä myös erot artikkelin käytössä englannin ja saksan idiomeissa on luokiteltu kokonaisekvivalenssin rikkojaksi. Siten *von der Hand in den Mund leben* live from hand to mouth on esimerkki osaekvivalenssista. Osaekvivalenssista on myös kyse, jos idiomeissa on

numeerisia eroja, esim. *take the words out of sb's mouth* – ottaa (viedä) sanat jkn suusta – *jmdm. das Wort aus dem Munde nehmen*. Lisäksi pienet erot verbirakenteessa kuuluvat vielä osaekvivalenssin alueeseen, esim. *das Handtuch werfen* – throw in the towel.

Osaekvivalenssia vahvempi eroavaisuuden muoto on osadifferenssi, jolloin idiomien välillä on leksikaalisia, syntaktisia tai pragmaattisia eroja. Leksikaalisessa osa-differenssissä erikielissä idiomeissa on erilaiset sanavalinnat, mutta ne vastaavat syntaksiltaan ja käytöltään toisiaan, esim. *gegen Windmuhlen kämpfen* – taistella tuuli-myllyjä vastaan – *tilt at windmills*. Osa-differenssi voi olla myös yhtäaikaaisesti sekä leksikaalisten ja syntaktisten tai pragmaattisten erojen aiheuttamaa, esim. *bei jmdm. ist eine Schraube los* – have a screw loose (nomin. subj.) – *jkn päässä on jokin ruuvi irti* (gen. subj.). Osadifferenssissä saattaa myös esiintyä jokin lisäkomponentti, esim. *das Handtuch werfen* – throw in the towel – heittää pyyhe kehään. Suurimmat eroavaisuudet idiomien välillä luokitellaan kokonaisdifferenssiksi, jolloin kahden kielen samaa denotatiivista merkitystä kantavat idiomit poikkeavat ulkoasultaan täysin toisistaan, kuten *erw. in den Wind schlagen* – viitata kintaalla jllk.

Idiomaattinen nollaekvivalenssi, ei-idiomaattinen rakenne vastaamassa toisen kielen idiomia, on yleistä erityisesti kieli- ja kulttuurispesifisten idiomien kohdalla. Idiomit varsin usein heijastelevat kansallista kulttuuria, luonnetta tai elinoloja, ja näille idiomeille ei löydy välttämättä toisesta kielestä idiomaattista vastinetta, esim. *mit jmdm. auf Duzfuss stehen* – olla jkn kanssa sinut – *caal sb by his first name/be on familiar terms*. Idiomeilla saattaa olla juurensa myös taikauksessa tai vanhoissa uskomuksissa, mikä myös voi olla nollaekvivalenssin lähde: *einen Frosch in der Kehle/Hals haben* – have a frog in one's throat – olla ääni käheänä.

Näennäisekvivalenssi tarkoittaa ulkomuodoltaan samanlaisia mutta merkitykseltään erilaisia idiomeja, ns. *false friends* tai *falsche Freunde*. Saksan, englannin ja suomen fraseologiaprojektin vertailussa näennäisekvivalenssi kohdistuu aina kahden kielen idiomiin, ei koskaan kaikkiin kolmeen kieleen yhtä aikaa, esim. *jmdn. aufs Haupt schlagen* → nujertaa jku – *knock sb on the head* → ottaa jku päiviltä; *mehrere Eisen im Feuer haben* – *have many irons in the fire* → olla monta avointa mahdollisuutta – *jklla on monta rautaa tulossa*.

Kun idiomien rakenteen ja merkityksen lisäksi tarkastellaan myös eroja niiden käyttötilanteissa, divergenssin määrä erikielisten ilmausten välillä kasvaa entisestään. Esim. *die Hosen anhaben* – *wear the trousers* – *sanoa missä kaappi seisoo* -idiomiryhmässä saksan ja englannin välillä vallitsee kokonaisekvivalenssi kun taas suomenkielinen ilmaus on saksaan ja Englantiin verrattuna kokonaisdifferentti. Lisäksi ilmausten

käytössä on selvä sukupuoleen sidottu ero: saksan- ja englanninkielisiä ilmauksia käytetään naisista puhuttaessa kun taas suomen kielessä myös mies voi määrätä kaapin paikan. Toinen oiva esimerkki käyttöeroista on rekisteriero, esim. *jmdm. im Gesicht geschrieben stehen* – *be written all over sb's face* – *näkyä jkn naamasta*; saksankielinen ilmaus on muodollinen, englannin neutraali, ja suomalainen versio puhekieleen kuuluva.

Kokoavasti voidaan kontrastiivisen fraseologiaprojektin tähänastisten tulosten perusteella todeta, että suomen kielen verbi-idiomeissa on vahvasti tunnistettavissa eurooppalainen traditio, josta ovat todisteena yhteneväisyydet saksan idiomaattisiin rakenteisiin. Anglo-amerikkalaisten idiomien vaikutus ei vielä ole suomalaisissa verbi-idiomeissa kovin näkyvää, mutta se tulee varmasti jatkossa kasvamaan.

12th ENGLISH ORAL SKILLS WORKSHOP

Vivian Paganuzzi
University of Kuopio

The Workshop this year was held in Hämeenlinna, "the oldest inland town in Finland", according to the tourist brochure, at the lakeside Vaakuna Hotel. The Workshop theme was "Grammar is fun!", and there were about seventy participants. The guest speakers were Bob Batstone, from the Institute for Education at London University, Marcus Child, from the Pilgrims Training Centre in Canterbury, Anna Mauranen, from the Savonlinna School of

Translation Studies, Jan Svartvik, from Lund University, and Ruth Vilmi, from the Language Centre of the Helsinki University of Technology.

I arrived too late for Friday's opening session and talks, having managed to get on the wrong train at Riihimäki, and when I got to the hotel it was already time to set off to Häme Castle for dinner, which we had in one of the castle's vaulted chambers.

Two of the speakers: Ruth Vilmi and Jan Svartvik

After a generous breakfast on Saturday, one had the difficult task of deciding which of the several simultaneous workshops to attend. I chose first Anna Mauranen's "Teaching Writing: from grammar to text and back", where we looked at some of the ways that theme can be manipulated in sentences, and how this can affect the meaning and readability of a text. Ways of raising students' awareness of the importance of appropriate thematisation were suggested: for example, comparing the ways themes are developed in well-written texts by native English speakers and in texts by NNS.

After coffee and buns, I attended Jan Svartvik's "Is there a place for grammar in a communicative approach?". He takes a broad view of grammar (as indeed most speakers and participants seemed to), explaining that in his view grammar is not only morphology, but includes *meanings in connected discourse*. We decided in the first few minutes that there *is* a place for grammar in a communicative approach, and

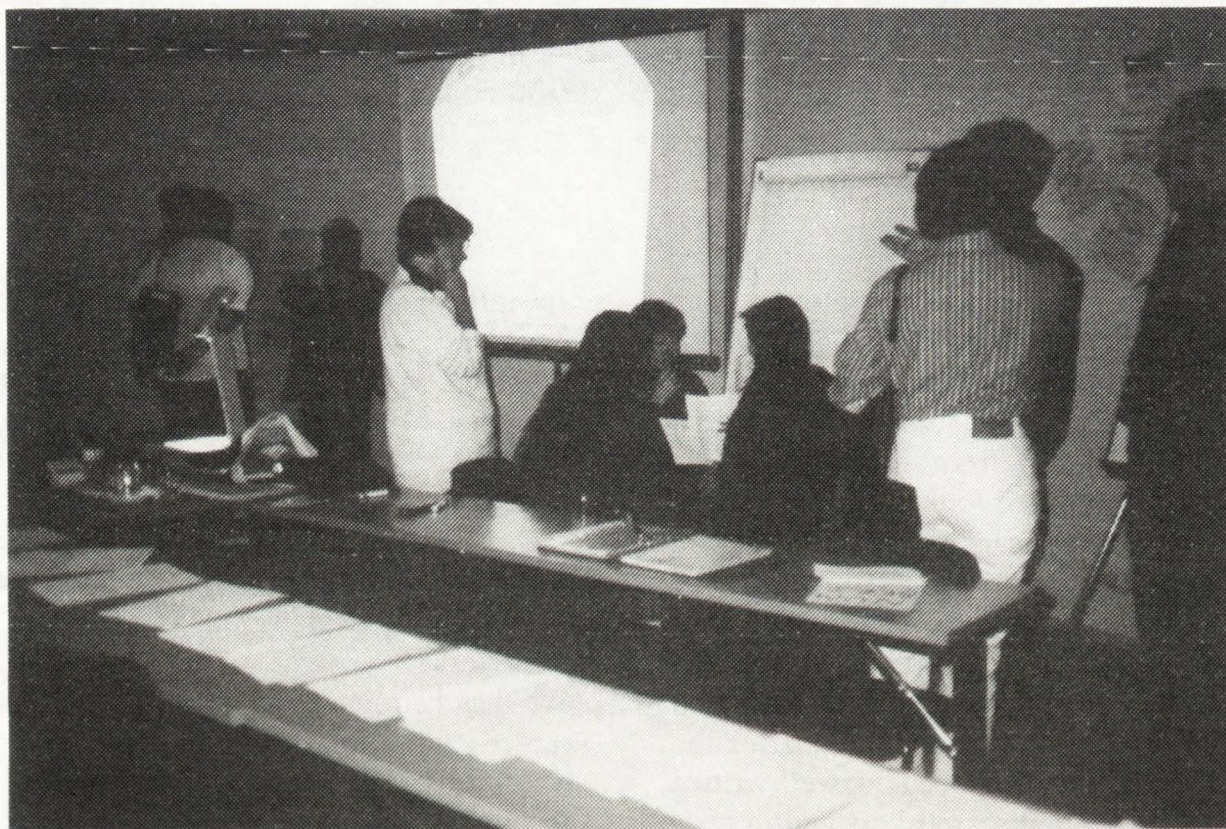
spent the rest of the session working through exercises based on *A Communicative Grammar of English* (Leech and Svartvik, Longman 1994, 2nd ed.). The exercises focused on order and emphasis, and on varieties of English, and it was interesting seeing how difficult some of them were even for native English speakers: we often needed to consult the explanations in the book!

We then had lunch, and about twenty people turned up for the business meeting afterwards. The purpose of the meeting was to discuss the future of the Workshops, the main problem being where to find an official body to back up the Organising Committee. The committee members had clearly thought a lot about the issue, and a solution was found with surprisingly little argument, Tom Toepfer making very useful suggestions which were unanimously accepted. A new committee was nominated to oversee the transition to the new arrangement and to coordinate the planning of the next Workshop.

After this, more coffee and buns were served, and then the participants who had brought something to share were allowed in to the grammar swap shop. Fortunately for those who had not brought anything, and were therefore barred from attending, we were exceptionally lucky with the weather, and so they were able to take advantage of it and spend the afternoon wandering around the town.

For the evening workshop, I chose Anna Mauranen's on "Correction Techniques (written)", since one of my main interests is academic writing, thought this meant I was not able to attend any of Rob Batstone's sessions. In Anna's workshop we looked at

an Introduction to a scientific article written by a NNS, and discussed how we would respond to it if asked to edit it, keeping in mind the questions when, what and how we would correct. There was general agreement that the overall structure needed dealing with first, and that sentence and word level problems should be left for later drafts. These evening sessions were only an hour long, so we didn't have time to discuss different correction techniques in detail. Moreover, drinks were being served in the bar, to which we repaired forthwith, and the rest of Saturday evening was pleasantly spent socialising, with some participants taking advantage of the hotel sauna.

The grammar workshop

On Sunday morning, I planned to attend Ruth Vilmi's workshop on "Grammar on the Internet", being an avid Internet user, but one of my colleagues insisted on attending and promised hand-on-heart to let me know everything she learned, so I attended Marcus Child's session on "Correction techniques (oral)" instead. Marcus took us through several ways of providing supportive, non-

judgmental correction, some using elements of the Silent Way, and shared some nice quotations with us: my favourites are "A mistake is a gift to the class", and "Getting it wrong is part of getting it right".

I heard from other participants that Rob Batstone's sessions ("Teaching fluency: the role of grammar" and "Noticing grammar")

were interesting, and entertaining, and I intend to have a look at his book on grammar (*Grammar*, OUP Language Teaching, 1994).

The last item on the programme was a panel discussion on "Everything you always wanted to know about grammar...", with the guest speakers answering participants'

questions. The proceedings were wound up with a floral tribute on the Organising Committee's retiring chair, Deborah Mason, without whose unflagging commitment the Workshop would not have been the success it was. Indeed, the entire Organising Committee deserve our humble thanks for arranging yet another very enjoyable and useful Workshop for us.

NORDISCHE KONFERENZ IN YLÖJÄRVI BEI TAMPERE

Nina Golikova/Tallinn
Liisa Voßschmidt/Joensuu

Deutsche Sprache und Kultur – Brücke und Scharnier im Nordosten Europas? – unter dieser Fragestellung trafen sich Germanisten, Historiker, Kunsthistoriker, Übersetzer und Schriftsteller aus den baltischen Ländern, aus Polen, Schweden, Norwegen, Dänemark, Deutschland und Finnland auf der diesjährigen Nordischen Konferenz vom 6. bis zum 9. September. Veranstaltet wurde die Konferenz vom Germanistischen Institut der Universität Tampere sowie vom Goethe-Institut Tampere.

Nach der Begrüßung und Eröffnung durch **Marja-Leena Piitulainen**/Universität Tampere und **Clemens-Peter Haase**/Goethe-Institut Tampere konnten wir uns bereits am ersten Abend zwei Lesungen widmen: Die Schriftstellerin **Maimu Berg**/Tallinn und der Übersetzer **Markku Mannila**/Tampere trugen aus ihren Werken vor. In der darauffolgenden Diskussion wurden wir – sozusagen aus erster Hand – nicht nur über die Schwierigkeiten informiert, die Autoren und Übersetzer aus den nordischen und baltischen Ländern auf dem deutschen

Buchmarkt haben, sondern es wurde auch heftig über die Rolle des Übersetzers im Prozeß der Literaturvermittlung diskutiert, nicht zuletzt angeregt durch die These Mannilas, daß der Übersetzer ein Autor sei und folglich die Freiheit habe, das Original in der Übersetzung ändern zu dürfen.

In die Thematik der Tagung leitete am nächsten Tag **Helmut Glück**/Bamberg mit seinem Vortrag über *Die deutsche auswärtige Kulturpolitik und ihre Auswirkungen auf die Germanistik und den Deutschunterricht im Ausland* ein. Infolge der politischen und wirtschaftlichen Ereignisse 1989/90 habe – so Glück – das Interesse an deutscher Sprache und Kultur dramatisch zugenommen. Schon alleine die Abschaffung des Pflichtfachs Russisch in vielen Ländern habe schlagartig einen hohen Bedarf an Deutsch-, ebenso aber auch an Englisch- und Französischlehrern geschaffen. Darüber hinaus werden Spezialisten aller Fachrichtungen in der wirtschaftlichen und politischen Kommunikation zwischen den mittelosteuropäischen Ländern und der EU benötigt. Einer so

breitgefächerten und enormen Nachfrage könne die deutsche Seite nicht nachkommen. Dies sei nicht nur mit wirtschaftlichen Fragen verbunden, sondern auch mit dem Faktum, daß die deutsche auswärtige Kultur- und Sprachpolitik dezentral organisiert und aus dem Grunde nicht immer hinreichend geplant und koordiniert sei.

Edgar Hösch/München ging in seinem Beitrag *Das deutsche Schulwesen in Altfinnland und Querverbindungen zu St. Petersburg und der Universität Dorpat* auf die historischen, wirtschaftlichen und kulturellen Beziehungen zwischen Finnland, Rußland und Deutschland ein. Der Einfluß Rußlands auf die Bildung des Schulwesens in Altfinnland, das damals dem russischen Imperium angehörte, sei insofern ausschlaggebend gewesen, als die Petersburgische adlige Elite diese Bildung verwirklicht habe.

Wilhelm von Humboldts Idee von der freien Universität stand im Mittelpunkt des Vortrags *Die Idee und Praxis der Bildungsuniversität in Finnland* von **Lauri Seppänen**/Tampere. "Die Universität muß dem Staat, der Kirche und allen anderen menschlichen Institutionen übergeordnet sein: die Universität ist der Gipfel, in dem alles, was unmittelbar für die moralische Kultur der Nation geschieht, zusammenkommt." In Finnland, so Seppänen, habe man diese grundsätzlich akzeptierten Ideen Humboldts leider nie richtig in der Praxis verwirklicht. Ob sein Vorschlag, neben den Massenuniversitäten Akademien nach europäischem Modell für eine philosophierende Minderheit zu gründen, je verwirklicht werden kann, bleibt abzuwarten.

Jorma Koivulehto/Helsinki thematisierte *Die alten Sprach- und Kulturbeziehungen zwischen Germanen und Finnen* aus sprachgeschichtlicher Perspektive. An Beispielen demonstrierte er, daß viele Lehnwörter aus den germanischen Sprachen im Finnischen zu finden sind, so z.B. im Bereich der religiösen und mythologischen Vorstellungen sowie in verschiedenen Lebensbereichen wie Reisen oder Handel. Die Entlehnungen, die

zum Teil bis auf die indogermanisch-prägermanische Zeit zurückgehen, gehören noch zum aktiven finnischen Wortschatz und sind ein Beweis für die sprachlichen und kulturellen Beziehungen zwischen den Germanen und Finnen.

Das Hauptthema des zweiten Tages war die Literatur. **Andreas F. Kelletat**/Mainz-Germersheim schilderte in seinem "persönlich gefärbten Erfahrungsbericht" ("*Kleine*" und "*große*" Literaturen. Zur Vermittlung nordosteuropäischer Literaturen nach Deutschland.) anhand der 'Lebensgeschichte' des Jahrbuchs "Trajekt" und der dazu parallel erschienenen Buchreihe die Schwierigkeiten der nordischen Literaturen auf dem deutschen Buchmarkt. Daß die "kleinen Literaturen" in den deutschsprachigen Ländern kaum beachtet werden, liegt seiner Meinung nach an der fehlenden Bereitschaft dieser Länder, sich eingehender zumindest mit einer Sprache und Kultur eines kleineren europäischen Landes zu befassen. Die Literaturvermittlung sei – und werde es wohl auch bleiben, so Kelletat – in den Händen Einzelner, denen nicht nur Sachkenntnisse der "kleinen" Literaturen, sondern auch Glaube, Interesse, ja, eine ganze Menge Idealismus abverlangt werden.

Cornelius Hasselblatt/Göttingen (*Zur Rezeption der baltischen Literaturen in Deutschland*) zeigte ähnliche Probleme wie Kelletat auf. Die Literaturen der baltischen Länder seien heute bis auf einige Ausnahmen nur bei wenigen in Deutschland bekannt: Im Vergleich zu den DDR-Zeiten, wo die Rezeption nicht "von unten", d.h. über den Ladentisch hinweg, geschah, sondern "verordnet" wurde, sei der Bekanntheitsgrad rapide gesunken. Und das zeige sich daran, daß nur wenige Verleger bereit seien, baltische Literaturen in ihr Verlagsprogramm aufzunehmen. Um das mit einigen Zahlen zu belegen: nach 1990 sind lediglich 6 Bücher aus dem Litauischen, noch weniger aus dem Lettischen und 20 aus dem Estnischen ins Deutsche übersetzt worden. Wenn aus dem Estnischen im Verhältnis mehr übersetzt wird, so liege das nach Hasselblatt daran,

daß einigen Autoren (z.B. Jaan Kross, Viivi Luik) der Durchbruch gelungen sei, daß literarische Agenturen deswegen auf diese Literatur aufmerksam geworden seien und daß Finnland als Vermittler eine Rolle spiele: Finnland, wo die estnische Literatur kontinuierlich rezipiert worden sei, könne eine Art Multiplikator für die Verbreitung der Literatur Estlands sein. Dafür gelte aber immer noch der Zufälligkeitsstatus für die lettische und litauische Literatur.

Aarre Heino/Tampere wiederum zeigte in seinem Vortrag *Deutsche Literatur in Nord-europa* zuerst anhand tabellarischer Übersichten auf, in welchem Zahlenbereich wir uns befinden, wenn wir die aus dem Deutschen in die nordeuropäischen Sprachen übersetzte Literatur betrachten. Es wurde recht deutlich, daß die deutschsprachige Literatur es auch in den nordischen Ländern schwer hat, sich gegen die Überzahl – oder vielleicht Überflutung? – der Übersetzungen aus dem angloamerikanischen Raum zu behaupten. Der Vergleich, auf Verlagsbroschüren aus dem Jahre 1990 basierend, zeigte z.B. weiter, daß in Dänemark im Vergleich zu den anderen nordischen Ländern verhältnismäßig mehr deutsche Literatur übersetzt worden ist. Dies sei – so die nachvollziehbare Vermutung Heinos – auf die Geschichte und auf die geographische Nähe der Länder zurückzuführen. Im zweiten Teil seines Vortrags ging Heino auf einzelne Autoren ein, die in die jeweiligen Landessprachen übertragen worden sind.

Nach dem Mittagessen hatten wir das Vergnügen, uns durch den Diavortrag von **Annika Waenerberg/Joensuu** über den Aufenthalt von *Edvard Munch und Axel Gallén in Berlin* – so der Titel des Vortrags – informieren zu lassen. Es ging dabei um die nicht unwichtige Rolle der Stadt Berlin für die künstlerische Laufbahn der beiden Maler seit der gemeinsamen Ausstellung in Berlin im Jahre 1890. Während der Berlin-Aufenthalt Munchs bereits gründlich erforscht worden ist, gelang es Waenerberg hier, neue Aspekte hinsichtlich der Rezeption der Beziehung Gallen-Kallelas (so

nannte sich Axel Gallén später) zu Deutschland aufzuzeigen.

Am letzten Konferenztag referierte **Christian Krötzl/Tampere** über *Kaufleute, Pilger, Studenten. Aspekte der deutsch-finnischen Beziehungen im Mittelalter*. Im Bereich der Forschung sei die Bedeutung der Kaufleute (Hanse) am gründlichsten untersucht worden, allerdings noch nicht so sehr ihr Einfluß auf die Kultur. Im Fall der finnischen Pilger sei man auf die Interpretation der Geschichte angewiesen, da in den finnischen Quellen die deutschen Pilgerorte – im Unterschied z.B. zu dem Pilgerort Jerusalem – namentlich nicht erwähnt werden. Anders bei den Studenten, bei denen man auf genaueres Zahlenmaterial zurückgreifen und nachweisen könne, an welchen Universitäten und in welchen Fakultäten Finnen ihr Studium im Mittelalter absolviert haben.

In dem Abschlußvortrag *Mare Balticum 2000: Alter Kulturraum – neue Dynamik* gab **Hannes Saarinen/Helsinki** sowohl einen geschichtlichen Überblick über den Ostseeraum, was die Gebiete der Wirtschaft, des Handels, der staatlichen Strukturen sowie die kulturelle Interaktion betrifft, und wagte auch einen Blick in die Zukunft. Für die neue Dynamik des Ostseeraums werden seiner Meinung nach vor allem der Wandel in den sozialistischen Ländern, die Wiedererlangung der Selbständigkeit für Estland, Lettland und Litauen sowie die Wirtschafts- und Sicherheitspolitik entscheidend sein. Und hier spiele nicht zuletzt Deutschland eine wichtige Rolle: Die deutsche Sprache werde bestimmt eine der Brücken und ein Scharnier innerhalb des mehrsprachigen Ostseeraums sein.

Auf der Tagung wurde deutlich, wie wichtig eine internationale und zugleich interkulturelle Verständigung zwischen den nordeuropäischen Ländern ist. Und: Die deutsche Sprache wird dabei ihre Brückenfunktion zwischen den unterschiedlichen Kulturen im Ostseeraum weiterhin behaupten.

Das gewichtige Programm dieser Konferenz wurde durch ein gelungenes Rahmenprogramm aufgelockert: Bootsausflug und Stadtrundfahrt, ein hervorragendes Konzert mit dem IN-TIME-QUINTETT (Musik von Astor Piazzola) und eine interessante Bekannschaft mit Leena "Lulu" Tanhuanpää, einer Künstlerin aus Tampere, die uns mit Gitarre und Gesang unterhalten hat. Dazu

gutes Essen, fröhliche Sauna-Abende – das alles wäre nicht ohne eine reibungslos funktionierende Organisation möglich gewesen. Dafür an dieser Stelle besten Dank.

Die nächste Nordische Konferenz wurde bereits festgelegt: Wir sehen uns – hoffentlich – in zwei Jahren in Riga.

VENÄJÄN VERBISEMINAARI Tvärminne 28. - 30.9.1995

Marjatta Vanhala-Aniszewski
Jyväskylän yliopisto

Helsingin yliopiston Slaavilaisten kielten laitos järjesti syyskuun lopussa kansainvälisen seminaarin *Glagol i jego kategorii* ('Verbi ja sen kategoriat'), joka pidettiin yliopiston Eläintieteellisellä tutkimusasemalla Tvärminnen luonnonkauniissa merimaisemassa. Seminaarin osallistujat tulivat Venäjältä, Virosta, Latviasta, Puolasta, Tanskasta, Norjasta sekä isäntämaasta Suomesta, ja heidät (yhteensä 30) oli valittu aiemmin keväällä lähetettyjen abstraktien perusteella. Tulijoita olisi ollut enemmänkin, mutta jo tämän kokoinen joukko sai tehdä kovasti töitä selviytyäkseen kahdessa päivässä suunnitellusta ohjelmasta. Koska aihepiiri oli rajattu, osanottajia ei jaettu enää pienempiin ryhmiin, vaan kaikki kuuntelivat toistensa esitykset.

Seminaarin teemana oli siis verbi ja sen kategoriat. Työkielenä oli luonnollisesti venäjä ja kolmea lukuunottamatta kaikki esitelmät käsittelivät venäjän kielen verbiä. Esitelmät oli ryhmitelty aihepiireittäin järjestykseen, jonka mukaisesti niissä tarkasteltiin verbin ilmaisemaa modaalisuutta, verbity-

pologiaa, leksikkaa, evidentiaalisuutta, pääluokkakategoriaa, aspektia ja tempusta. Lisäksi oli mielenkiintoisia esityksiä kontrastiivisen verbiopin alalta, verbin merkityksestä yleensä syntaksin kannalta, mentaalikieliopin supertyypeistä jne.

Pian saavuttuamme Tvärminneen torstai-iltapäivällä alkoi intensiivinen työskentely. Seminaarin avasi Helsingin yliopiston venäjän kielen prof. **Hannu Tommola**, jonka jälkeen esitelmien sarjan aloitti yksi venäläisen funktionaalisen kieliopin luojusta sekä verbiopin ja etenkin aspektien merkittävimmistä asiantuntijoista prof. **A.V. Bondarko** (Pietari). Hänen esityksensä aiheena oli *Venäjän kielen tempus-, aspekti-, modus-, persoona- ja pääluokkamuuotojen perusmerkitysten analysointiperiaatteet*. Funktionaaliseen teoriaan perustuvassa esityksessä korostettiin voimakkaasti kielen systeemin ja kielen käytön välistä pragmaattista yhteyttä. Niinpä tarkasteltaessa kielellisten muotojen merkitystä tulee ottaa erityisesti huomioon leksikaalisten, syntaktisten, kontekstuaalisten ja pragmaattisten tekijöiden keskinäinen

vaikutus, samoin kuin se, että kieliopillisten kategorioiden merkitykset saattavat erota intentionaalisuusasteeltaan.

Modaalisuuteen ja modukseen liittyvät esitelmät käsittelivät *Semanttista modaalisuuden kenttää* (**Pille Eslon**, Tallinna), *Välttämättömyyden prospektiivista modaalisuutta* (**S.N. Turovskaja**, Tallinna) ja *Venäjän irrealisuutta ilmaisevien modusten distribuutioanalyysia* (**J.S. Kudrjartsev**, Tartto). Mielenkiintoisen esityksen *Pyynnön ilmaisemisesta imperatiivi- ja interrogatiivimuodoin suomessa ja venäjässä* piti **Marjo Yli-Piipari** (Helsingin yliopisto). Hän tarkasteli pyynnön ilmaisemista nimenomaan puhujan ja kuulijan välisten sosiaalisten ja pragmaattisten suhteiden valossa. Molemmissa kielissä imperatiivia käytetään tyypillisimmin suorassa käskystrategiassa, joskin venäjässä vielä useammin kuin suomessa. Venäjässä imperatiivimuotoinen käsky on paikallaan niin virallisessa kuin epävirallisessakin kielenkäytössä ilman, että siitä muodostuu kasvoja uhkaava tekijä. Näin etenkin, jos puhujan sosiaalinen rooli on kuulijan roolia korkeampi. Lisäksi venäjässä verbin imperatiivimuotoa pehmennetään leksikaalisin ilmauksin ('olkaa hyvä', 'jos teille ei tuota vaikeuksia' jne) tai puhuttelemalla henkilöä nimeltä ('Lenotška, sano, ole hyvä...'). Suomen kielessä, joka välttää persoonan esiintuomista, käytetään pyynnön ilmaisemisessa venäjää useammin kysymystä tai modaalista verbiä 'voida' konditionaalissa ('Voisitko siivota keittiön?').

Kun päivän viimeinen esitelmä ja siitä käyty keskustelu päättyi, oli kello jo kahdeksan. Nyt seurasi Helsingin yliopiston vararehtorin, venäjän kielen prof. **Arto Mustajoen** järjestämä vastaanotto. Hänen tervetuliaispuheensa ja seminaariosallistujien esittelykierroksen jälkeen saimme nauttia runsaasta iltapalasta viineineen, juustoineen, erilaisine kalaleikkeineen ja salaatteineen. Samalla oli mielenkiintoista vaihtaa mielipiteitä 'vanhojen' kollegoiden kanssa sekä tutustua uusiin rusisteihin ja heidän tutkimustyöhönsä. Valitettavasti matkaväsymys ja myös esiinty-

minen seuraavana päivänä vei pian monet yöpuulle.

Perjantain seminaaripäivä alkoi pilvisenä ja iltaa kohti myrskytuuli ja sade yltyivät rajuksi tuoden monen mieleen vuoden takaiset painajaismaiset tapahtumat lähimerellä. Aamun ensimmäisen istunnon esitelmissä tarkasteltiin verbioppiin liittyviä yleisteoreettisia kysymyksiä. Prof. **A.M. Lomovin** (Voronež) aiheena oli *Verbikategoriat syntaksin kannalta*. Tämän jälkeen esiintyi **Per Durst-Andersen** (Kööpenhamina) *Mentaalikieliopista ja lingvistikista supertyypeistä*. Mentaalikielioppimallinsa mukaisesti Durst-Andersen erottaa "todellisuuden struktuurit", "tietoisuuden struktuurit" ja "kielen struktuurit". Tarkastelussaan hän lähtee siitä, että kielten erilaiset kielioppijärjestelmät ovat grammatikalisoituneet tietoisuuden, kognitiivisten struktuurien pohjalta, jotka heijastavat tiettyjä todellisuuden struktuureja. Universsaaleille kognitiivisille struktuureille muodostavat vastapainon kielten omat kielijärjestelmät representaatioineen, joiden perusteella eri kielet ryhmittyvät tiettyjen "supertyyppien" (tai hypertyyppien) ympärille. Vaikka kielet kuuluvat samaan supertyyppiin, ne voivat luonnollisesti erota pintarakenteiltaan. Näkemyksensä mukaisesti Durst-Andersen erottaa kielen neljä tasoa: supertyypin, systeemin, normin ja puheen.

Prof. Hannu Tommolan esityksen aiheena oli *Grammatikalisaatio ja miksi sitä tapahtuu*. Hän tarkasteli grammatikalisaatiota dynaamisena prosessina, jossa kielellisen elementin oma leksikaalinen merkitys katoaa sen esiintyessä tietyn rakenteen tai muodon yhteydessä. Hän valaisi runsain esimerkein muodon ja merkityksen muutoksia eri kielissä. Tommolan jälkeen piti havainnollisen esityksen prof. **V.S. Hrakovskij** (Pietari) *Ehtolauseiden verbimuotojen typologiasta*. Hän tarkasteli venäjän ja saksan ehtolauseita, joiden verbimuodoissa on havaittavissa suuria eroja mutta mös mielenkiintoisia yhtäläisyyksiä.

Päivällistauon jälkeen esiintyi ensin Troms-san yliopiston venäjän kielen prof. **Lennart Lönngren**. Hänen esitelmänsä käsitteli venäjän verbejä, joiden ilmaisema toiminta 'kattaa objektin koko tarkoitteen'. Hän samoin kuin **Tamara Lönngren** (Tromssa), jonka aiheena oli *Po-etuliitteellisten iteratiiviverbien semantiikka* olivat tehneet tutkimuksensa ns. Uppsalan korpuksen pohjalta, joka on hyvin laaja venäjän eri tekstityyppiä sisältävä tietokonekorpus. Juuri laajan esimerkkimateriaalin hyväksikäyttö antoi konkreettisen kuvan ko. ilmiöistä venäjässä, etenkin po-etuliitteellisten verbien restriktioista.

Seuraava iltapäivän yleisteema oli evidentialisuus, josta oli peräti neljä esitelmää. **N.A. Kozintseva** (Pietari) pohti *Evidentialisuutta armenian kielessä*, **I.P. Külmoja** (Tartto) vertasi *Verbin merkitystä evidentialisuuden ilmauksissa venäjässä ja virossa*, prof. **Marja Leinonen** (Tampere) puolestaan tarkasteli *Evidentialisuutta ja ensimmäisen persoonan ilmaisemista komin kielessä*. Komin kielessä ei ole virallisesti varsinaista yks. ja mon. 1. persoonan muotoa. Kirjakielessä tapaa kuitenkin (joskin harvoin) 1. pers. muotoa puhujan ilmaistessa omaa tilaansa, joka on tulosta sitä edeltäneestä toiminnasta. Leinosen jälkeen evidentialisuuden teemasta jatkoi vielä prof. **Jouko Lindstedt** (Helsinki), jonka aiheena oli *Evidentialisuuden grammatikalisaatio Euroopan kielissä*. Ilmiö on kielessä tosiasia, mikäli siinä vallitsee oppositio suorien ja epäsuorien ilmaisukeinojen välillä. Euroopassa on kaksi kielialuetta – Baltian ja Mustanmeren kielialue – joissa evidentialisuus on grammatikalisoitunut. Viimeisenä tässä sektiossa esiintyi **N.M. Spatar** (Pietari), joka esitelmöi useimmille kuulijoille vieraasta, mutta mielenkiintoisesta aiheesta *Verbi khmerin kielessä*.

Perjantain viimeiset esitelmät alkoivat vasta kello 18 jälkeen. Ensin piti havainnollisen esitelmän **Ahti Nikunlassi** (Helsinki), joka vertasi *Venäjän ja suomen kielen subjektin ja predikaatin numeruskongruenssia*. Varsinai-

sesti hän tarkasteli tapauksia, joissa subjekti on kardinaalilukusana. Venäjän kielessä merkitykseen perustuva kongruenssi kieliopillisen kongruenssin asemasta on yleisempää kuin suomessa. Esitelmäitsijä esitti molemmista kielistä joukon konkreettisia esimerkkejä väitteensä tueksi. Viimeisenä esiintyi prof. **Diana Wieczorek** (Wrocław), joka tarkasteli *Esse/habere -verbien funktiota ukrainassa, puolassa ja venäjässä*.

Ilta päättyi suomalaiskansalliseen tapaan, saunaan, jonka jälkeen tarjolla oli olutta ja salaatteja sekä kovasti odotettua yhdessäoloa. Valitettavasti taas oli ilta jo niin pitkällä ja takana rankka päivä, joten väki hävisi ajoissa nukkumaan. Edessä oli vielä puoli semi-naaripäivää, sekä monella kotimatka.

Lauantaiaamun koittaessa oli jälleen luontokin rauhoittunut; aurinko paistoi ja rantakalliot kutsuivat kävelemään. Valitettavasti virallinen ohjelma ei sallinut antaa houkutusille myöten. Aamupalan jälkeen päivän työrupeaman aloitti **A.D. Šmeljov** (Moskova) esitelmöiden *Venäjän kausatiiviverbeistä*, jonka jälkeen **L.A. Birjulin** (Helsinki/Pietari) piti hyvin tyhjentävän ja selkeän puheenvuoron *Venäjän distributiivisten verbien semantiikasta ja taksonomiasta*. **A.M. Kuznetsovin** (Daugaspils) kerrottua *Venäjän kielen anaforisista verbeistä* piti **Marjatta Vanhala-Aniszewski** (Jyväskylä) esitelmän *Passiivin interpersoonallisesta ja tekstifunktiosta venäjän akateemisessa diskurssissa*. Tutkimustulokset osoittavat, että venäjän kirjoitetussa akateemisessa diskurssissa puhuja käyttää passiivia lähes yksinomaan kuvatessaan omaa konkreettista toimintaansa tutkimusprosessin aikana. Sen sijaan argumentoitaessa käytetty passiivi saa geneerisen merkityksen, vaikka tekijöihin implisiittisesti useimmiten kuuluu myös puhuja itse. Kun johdannossa passiivia käytetään yli 62 %:ssa lauseista viittaamaan nimenomaan puhujaan, on tämä osuus varsinaisessa argumentointiosassa vain 8,6 % ja tällöin enemmistö passiivilauseiden implikoimasta subjektista (n. 50 %:ssa passiivilauseita) viittaa geneeriseen, universaaliin

tekijään. Vastaanottajaan viittaamassa passiivia ei venäjässä käytetä ollenkaan. Venäjäsähän on hyvin yleistä käyttää niin puhujaan kuin yhdessä puhujaan ja vastaanottajaan viittaamaan *me*-pronominia, jonka avulla yleensäkin kuulija otetaan huomioon suuremmissa määrin kuin suomen tieteellisissä diskurssissa. Pääluokkateemasta pitivät esitelmän vielä nuori norjalainen kielitieteilijä **J. Fredriksen** (Tromssa), joka tarkasteli *Venäjän -sja morfeemia generatiivisen kielio-pin näkökulmasta*, ja **V.N. Štšadneva** (Tartto), jonka aiheena oli *Normi ja systeemi venäjän pääluokkakategoriassa*.

Seminaarin viimeisen istunnon aloitti prof. **G.A. Zolotova** (Moskova) aiheesta *Venäjän verbin aspektuaalis-temporaaliset funktiot*. Hän pohti aspektuaalis-temporaalisten kategorioiden merkitystä tekstin kokonaisrakenteelle. Hänen jälkeensä kuultiin vielä kaksi esitelmää venäjän verbien aspekteista (**E.N. Remtšukova** ja **O.G. Rovnova** Moskova-sta), sekä *Aspektista muinaisvenäjässä* (**Jens Nørgord-Sørensen**, Kööpenhamina).

Lauantai-iltapäivä oli jo pitkälle vierähtänyt, kun viimeinen esitelmäsihtijä oli saanut urakkansa loppuun. Tämän jälkeen luotiin prof. Tommolan puheenjohtolla loppukatsaus seminaarin kokonaisantiin, ja monet ilmaisivatkin suuren tyytyväisyytensä onnistuneen työskentelyn johdosta. Ulkoiset puitteet olivat olleet erinomaiset, samoin seminaarijärjestelyt (kiitos helsinkiläisille kollegoille!) yhtenäistä ja sopivan suppea-alaista aihepiiriä myöten. Puutteeksi koettiin vain liian tiukka aikataulu: kullekin esitelmälle ja sen pohjalta käydylle keskustelulle jäi liian vähän aikaa, samoin kuin vapaalle yhdessäololle. Mutta tähän lienee tuttu ilmiö useimmista seminaareista! Summa summarum, Tvärminnen seminaari oli varsin onnistunut, ja jääme odottamaan ensi syksyn tapaamista uusien aiheiden jossain naapurimaassa.

TIEDOTUKSIA ** INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa

UUTTA MATERIAALIA SUOMEN OPETUKSEEN

Yrjö Lauranto:
ELÄMÄN SUOLAA

Oppilaan kirja 1 & 2
Äänitteet (2 x 90 min)
Opettajan opas

Elämän suolaa on suomen alkeisoppikirjakokonaisuus, johon sisältyy kaksi oppilaan kirjaa, kaksi 90 minuutin pituista äänitettä sekä opettajan opas. Peruseriaatteena on, että kieliainesta esitellään runsaasti ensimmäisestä oppitunnista lähtien. Kieltä opetellaan käyttämään ennen kuin sen muotoa aletaan analysoida. Analyysivaiheeseen siis edetään analogiaan ja osin fraasioppimiseen perustuvan harjoittelun kautta. Materiaalin tavoitteena on myös arkipuhekielen opettaminen: tarkoitus on saada opiskelija huomaamaan, että kieli vaihtelee ja tätä vaihtelua ohjaavat moninaiset tekijät.

Oppilaan kirjoissa on yhteensä 40 kappaletta. Kussakin kappaleessa on tavallisesti dialogimuotoinen teksti, erityyppisiä harjoituksia sekä suomi-englanti-venäjä-espanja-sanasto. Tekstit liittyvät läheisesti toisiinsa ja kertovat tavallisten suomalaisten jokapäiväisestä elämästä iloineen ja suruineen. Temaattinen yhteenkuuluvaisuus mahdollistaa luontevan keskustelun syntymisen. Puheen ymmärtämistä harjoitellaan alusta lähtien ja tekstin ymmärtämistä kuudennesta kappaleesta lähtien, aluksi lyhyiden ilmoitus- ja mainostekstien avulla. Sanastot on tarkoitettu opiskelijoille avuksi heidän lukiessaan tekstejä kotona. Osa sanoista esiintyy fraaseina ja opettajan tehtäväksi jää tarpeen mukaan selittää niiden morfologiset ja semanttiset erityispiirteet.

Opettajan oppaan tehtävänä on kiinnittää opettajan huomio keskeisiin asioihin ja antaa vihjeitä siitä, miten niitä voi käsitellä. Oppaasta löytyvät myös ohjeet kommunikatiivisten harjoitusten soveltamisesta sekä puheenymmärtämisharjoitusten transkriptiot ja sanelutekstit.

Oppilaan kirja 1 äänitteineen ilmestyy marraskuussa, Oppilaan kirja 2 joulukuussa ja opettajan opas vuoden 1996 alussa.

Tiedustelut ja tilaukset:

Korkeakoulujen kielikeskus
PL 35, 40351 Jyväskylä
puh. 941-603 520, fax 941-603 521
sähköposti: toimisto@kkkk.jyu.fi

AMMATTIKIELET JA KÄÄNNÖSTEORIA "Teksti ja kuva"

XVI VAKKI – SYMPOSIUMI
10. – 11.2.1996
Vöyrillä

VAKKI-symposiumi toimii erikoiskielten, käännteorian ja niihin läheisesti liittyvien alojen tutkijoiden kansainvälisenä ja monikielisenä kohtaamispaikkana.

Toivomme symposiumiin ammattikielten ja käännteorian tutkimusta koskevia esitelmiä (20 min. esitelmä + 10 min. keskustelu). Erikoisteemana on tänä vuonna **Teksti ja kuva**, mutta muutkin VAKIN alaan kuuluvat esitelmät ovat tervetulleita. Symposiumin plenaariluennointsijat ovat FD docent Göran Sonesson Lundin yliopistosta ja Prof. Tarmo Malmberg Vaasan yliopistosta.

Ilmoittautumiset: 1.12.1995 mennessä

Abstraktit: 31.12.1995 mennessä

Osallistumismaksu: 750 mk

Hintaan sisältyy:

- * linja-autokuljetukset Vaasa-Vöyri-Vaasa
- * yöpyminen kahden hengen hotellihuoneessa
- * ateriat
- * iltaohjelma
- * symposiumijulkaisu.

Symposiumijulkaisua toimitettaessa noudatetaan referee-menettelyä.

Lisätietoja:	Nina Puuronen	Terttu Harakka
	puh. 961-3248 137	puh. 961-3248 368
	faksi 961-3248 131	faksi 961-3248 380
	e-mail: npu@uwasa.fi	e-mail: tepa@uwasa.fi

TERVETULOA!

Ilmoittautumislomake s. 37.

CALL FOR PAPERS

**Symposium to be held within the framework of
the 11th World Congress of Applied Linguistics
August 4-9, 1996, Jyväskylä, Finland**

LSP and LGP in business language teaching

General aspects:

How should the terms 'LSP' and 'LGP' be understood?

Didactic aspects:

Language needs analyses

Presentation and discussion of business-LSP-curricula

(historical aspects, curricula design, special aspects, skills...)

Error analysis; tests and examinations

Linguistic aspects:

Semantics (polysemy, vagueness, standardization of terminology...)

Morphology, syntax, text linguistics, pragmatics...

Langue de spécialité et langage commune dans l'enseignement du langage économique

Aspects généraux:

Discussion des termes 'langue de spécialité' et 'langage commune'

Aspects didactiques:

Analyses des besoins langagiers de différents groupes-cibles

Présentation et discussion de l'un ou l'autre curriculum

(historique, conception curriculaire, aspects spécifiques, savoir-faire...)

Analyse des erreurs; examens et tests

Aspects linguistiques:

Sémantique (polysémie, sémantisme flou, normes terminologiques...)

Morphologie, syntaxe, linguistique textuelle, pragmatique...

Fachsprache und Allgemeinsprache in der wirtschaftssprachlichen Ausbildung

Allgemeines:

Begriffsanalyse: 'Fachsprache' versus 'Allgemeinsprache'

Didaktische Aspekte:

Bedarfsanalysen

Präsentation und Diskussion einzelner Curricula

(Geschichte, curriculare Entwicklung, Teilaspekte, Fertigkeiten...)

Fehlerlinguistik, Prüfungswesen

Linguistische Aspekte:

Semantik (Polysemie, Vagheit, Terminologienormung...)

Morphologie, Syntax, Textlinguistik, Pragmatik...

If you are interested, please contact

Eva Lavric, Institut for Romanische Sprachen,
Wirtschaftsuniversität Wien, A-1090 Wien, Augasse 9
Tel. +43 / 1 / 313 36 / 4731;
Fax: 313 36 / 729;
E-mail: lavric@wu-wien.ac.at

Please apply by November 1995, indicating the field you work in!

CALL FOR PAPERS

DEVELOPING DISCOURSE-AWARENESS in CROSS-CULTURAL CONTEXTS

Popowo near Warsaw, Poland
May 9 - 11th, 1996

The leading theme is the social validity of text and discourse studies.

The following subthemes are suggested:

- language-awareness and discourse-awareness;
- acquisition and development of discourse skills;
- cross-cultural variation in discourse patterns and expectations;
- proficiency in discourse skills: national standards and attitudes;
- native and non-native discourses;
- ethnocentric bias in discourse;
- discourse, social control and dominance;
- genre-related differences in discourse patterns and expectations;
- social change and change in discourse patterns,
- Europe in transition: a discourse-view

Please send abstracts (not more than 200 words) not later than February 28th 1996. Topics of presentations and preregistration should be sent to the organizers by the end of November 1995.

More information from:

Anna Duszak (chair of the Organizing Committee)
Institute of Applied Linguistics, Warsaw University
Browarna 8/10, 00-311 POLAND
fax: 00-48-22-471952, or 261391.
e-mail: duszak@plearn.bitnet

SIETAR Congress '96

Meeting the Intercultural Challenge

28 May - 2 June 1996
Gasteig Cultural Centre
Munich, Germany

Congress Programme

The varied format of the Congress includes workshops, plenaries, concurrent sessions, round tables, symposia, poster sessions, and experiential sessions involving games, simulations, drama, and art. Presenters are experienced interculturalists conducting research and working in business, training, the social sciences, education, and multicultural communities.

The working language of the Congress is English. Many languages will be spoken at the Congress and some presentations will be made in German, Spanish and French.

The 1996 Congress Tracks and Call for Presentations

The Programme Committee welcomes proposals on intercultural themes from various fields and professions. As an intercultural organisation, the Committee is particularly interested in joint presentations that cross cultural boundaries. Although proposals outside the congress themes will be considered, contributions to the following are particularly invited.

Research

Concepts and methodologies central to intercultural research such as:

- * Measuring Intercultural Competencies
- * New Research Approaches
- * Functional Equivalence in Cross-Cultural Research
- * Research-based Training
- * Describing and Analysing Cases

Education

Primary, secondary, university and adult education issues such as:

- * Introducing Intercultural Topics at the University Level
- * Teaching Culture in the Language Classroom
- * Models of Integration and Cultural Learning in Multiethnic and Monocultural Classrooms
- * The Dynamics of Student Exchange
- * New Directions/New Media in Training

Community Interaction

Addressing challenges faced by communities, societies, and nations such as:

- * Cultural Identity: Drawing Lines, Crossing Boundaries
- * Cultural Expectations and Law Enforcement
- * Cultural Considerations in Health Care
- * Societal Strategies: Facilitating Entry to Host Cultures
- * Developing Multicultural Competence

Business

Intercultural aspects of international and multicultural business such as:

- * Global Marketing to Local Customers
- * Continuity vs. Change in Intercultural Training
- * HR: Domestic and Global Networks
- * Business Culture and National Cultures
- * Globalising Companies: Strategies and Solutions

Other Invited Topics

- * Intercultural Practice under Fire
- * Ethical Challenges in Working Across Cultures
- * Building Multicultural Teams

Proposals are accepted through December 15 1995. Proposal Forms, Preliminary Information Packets, and Registration Forms are available from:

SIETAR Congress '96
Alexanderstr. 42
D-70182 Stuttgart, Germany
Fax: +49-711-2388228/-240477
E-mail: 100610.434@compuserve.com

Early Registration Fees Available in 1995

<u>Registration fees</u>		<u>Reduced fees</u>
DM 450,-	Member	DM 300,-
DM 600,-	Non-member	DM 400,-

Reduced Registration allows students currently attending classes and retired individuals to pay reduced rates for the Congress. Proof of the respective status is required with the registration form.

Regular registration (16 January - 31 March)

<u>Registration fees</u>		<u>Reduced fees</u>
DM 550,-	Member	DM 400,-
DM 700,-	Non-member	DM 500,-

SIETAR, the international Society for Intercultural Education, Training and Research is an association of professionals from a variety of practical and academic disciplines who share a common interest in intercultural understanding. SIETAR is an interdisciplinary professional and service organisation with the objective of implementing and promoting effective interaction and communication among people of diverse cultures, races and ethnic groups.

WHAT CHILDREN HAVE TO SAY ABOUT LINGUISTIC THEORIES

An Acquisition Symposium on June 28th-30th
at the Research Institute for Language and Speech (OTS),
Utrecht University

CALL FOR PAPERS

Much of the research on language acquisition in the generative grammar tradition addresses the general question "How is an adult grammar acquired?" This directly affects methodology: An innateness hypothesis of one form or another is set as the experimental hypothesis, while the supposition that language acquisition is driven by nonlinguistic learning mechanisms is taken as the null hypothesis. Although this paradigm has proven to be extremely fruitful over the years, it has also precluded, of necessity, an additional important potential function for language acquisition research. Since the beginning of theoretical linguistics, it has been well-known that theories of UG can be numerous, and that a criterion of "explanatory adequacy" is needed to distinguish the empirically adequate from the insightful. In this regard, language acquisition research can play an important role. A good test of the explanatory adequacy of a given hypothesis about some aspect of UG is its ability to predict the linguistic performance of children learning an adult grammar. In this regard, language acquisition research offers a potentially rich source of additional information useful for answering the theoretical linguist's question "What exactly does UG consist in?" This symposium is focused on this second potential function of language acquisition research.

Therefore, to be accepted, submitted abstracts must meet the following basic requirements:

- (i) Two (or more) distinct hypotheses in the literature, in any theoretical framework, about any linguistic phenomenon (e.g. weak cross-over, clitic climbing, stress, weak WH-islands, specificity, metalinguistic negation, case, whatever), are presented and compared;
- (ii) The competing hypotheses are shown to make different predictions about children's linguistic performance, under a given set of conditions, given some set of general assumptions about language processing and first language acquisition;
- (iii) Acquisition evidence argues in favor of one, and against the other, hypothesis

Abstracts, for a 40-minute presentation on any topic in syntax, semantics or phonology, may be no longer than 1000 words (excluding references, diagrams and examples), must be postmarked no later than February 20, 1996 (no e-mail; no fax; no extensions), and should be sent to:

WCHTSALT, OTS/Utrecht University
Trans 10, 3512-JK Utrecht, The Netherlands.

Final selection will be determined by an international panel of experts, some of whom will attend the symposium as commentators.

For more information: WCHTSALT@let.ruu.nl

MITÄ TAPAHTUU JOENSUUN KIELIKESKUKSESSA?

15-VUOTIAAN KIELIKESKUKSEN JUHLAKIRJA "KIELTEN KÄRJILTÄ" ILMESTYNYT!

Toimittajat Hilikka Stotesbury ja Annikki Honkanen

SISÄLTÖ

- SUOMI: **Esa Laihanen:** Kurkistuksia kirjoittamisen opetukseen yliopistossa: *"Lukea, korjata, keskustella, tehdä lisää.."*
- Pirkko Muikku-Werner:** Hupsis ja anteeksi - puheaktit ja kulttuurienvälinen viestintä
- RUOTSI: **Raija Elsinen ja Pirjo Varhimo:** Katsaus tieteellisen ruotsin perusteet -kurssiin lukuvuonna 1994 - 1995
- Riitta Sarkkinen:** Peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten suullinen kielitaito
- ENGLANTI: **Paul Hounsell:** The Internet as a Teaching Resource
- Marga Margelin:** It Is the Learner Who Does the Learning
- Hilikka Stotesbury:** Interpretation in Summarization
- Marga Margelin and Joann von Weissenberg:** Testing, Testing ... One, Two, Three, Four ... Testing; Or: The New Oral Skills Test in English
- Peter E. Wilde:** Language Learning through Literature: Records of EFL Classroom Exposure to Chaucerian English
- RANSKA - SAKSA - VENÄJÄ: **Marjatta Sorjonen ja Riitta Suokas:** Saksan ja ranskan kielen opintokokonaisuudesta
- Eila Timonen:** Venäjän kieltä musiikin tahdissa
- EILEN - TÄNÄÄN - HUOMENNA: **Annikki Honkanen:** Koulua ja elämää varten - 15 vuotta kielitaidon opetusta Joensuun yliopiston kielikeskuksessa
- Arja Juntunen:** Visio tulevaisuuden kielipalvelukeskuksesta

163-SIVUINEN TEOS OSTETTAVISSA 60 MK:N SOPUHINTAAN JOENSUUN YLIOPISTON KIRJASTOSTA (Puh. 973-151 2652 tai 151 2662; FAX 973-151 2691)

ILMESTYNYT

NEUERSCHEINUNG

Uta Müntzel - Liisa Tiittula

**SAKSAN KIELI
SUOMALAISSAKSALAISESSA KAUPASSA**

Saksankielisen viestinnän tarvetutkimus

**DEUTSCH
IM FINNISCH-DEUTSCHEN HANDEL**

Eine Bedarfsanalyse

Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja D-215
Helsinki 1995

Raportti selvittää keväällä 1994 tehtyä kyselytutkimusta saksankielisen viestinnän asemasta ja tarpeesta suomalais-saksalaisessa kaupassa. Kyselyn avulla on pyritty kartoittamaan erityisesti kirjallisen viestinnän tilanteita, tarpeita ja ongelmia. Tavoitteena oli kerätä tietoa opetuksen tarpeisiin, jotta opetus voisi paremmin vastata työelämän vaatimuksiin. Kohderyhmänä olivat suomalais-saksalaisesta kaupasta vastaavat suomalaiset.

Dieser Bericht legt die Ergebnisse einer im Frühjahr 1994 durchgeführten Umfrage über die Stellung der deutschen Sprache in der Geschäftskommunikation im finnisch-deutschen Handel vor. Außerdem wurde untersucht, wie hoch die Anforderungen sind, die an die Sprachkenntnisse der im finnisch-deutschen Handel Tätigen gestellt werden. Auch ermittelt wurden, für welche Zwecke schriftliche Kommunikation verwendet wird, welche Probleme damit verknüpft sind und welche Erwartungen die Praktiker an den Sprachunterricht stellen.

Tilaukset/Bestellungen:

Helsingin kauppakorkeakoulu
Runeberginkatu 14-16
00100 Helsinki
Puh./Tel. 90-43131

*Lisämateriaalia
ranskan kielen
opetukseen!*

CHÈRE MARIANNE 1

-KALVOSARJA JA -OPPILAANVIHKO

Chère Marianne 1 -alkeiskirjan tekstejä mukailevat kalvot sopivat erinomaisesti juuri opittujen asioiden harjoitteluun, aitoa ranskalaistunnelmaa henkivät kuvat virittävät helposti keskustelua Ranskasta ja ranskalaisuudesta. Kalvosarja ei edellytä alkeiskirjan käyttöä, vaan se soveltuu mainiosti kaikenlaiseen ranskan kielen opetukseen.

ISBN 951-8905-97-5

16 kalvoa, kustantajan hinta 170 mk

Kalvosarjaa täydentää oppilaanvihko, joka kuvien lisäksi sisältää lisää tehtäviä ja keskustelunaiheita sekä tilaa omille muistiinpanoille.

ISBN 951-8905-99-1

16 s., kustantajan hinta 20 mk

Saatavilla hyvin varustetuista kirjakaupoista tai suoraan kustantajalta:

FINN LECTURA

Espanjaa edistyneille:

Taina Hämäläinen - Yrjö Lauranto

iMÁS!

ESPANJAN TEKSTI- JA HARJOITUSKIRJA

Ajankohtaisia ilmiöitä ja espanjankielistä maailmaa käsitteleviä tekstejä, joihin liittyy runsaasti sanasto-, kirjoitus- ja kommunikaatioharjoituksia. Kirjan lopussa tarkastellaan harjoitusten avulla niitä kieliopin kohtia, jotka tuottavat erityisiä vaikeuksia juuri suomalaisille espanjan opiskelijoille.

Kirjaan liittyvä äänite sisältää puheenymmärtämisharjoitusten lisäksi espanjankielisiä lauluja.

Ensisijaisesti opettajan avuksi tarkoitettu opettajanopas on hyödyllinen apuneuvo myös itseopiskelijalle. Oppaaseen sisältyy mm. harjoitusten toteutusehdotuksia, mallivastauksia, puheenymmärtämisharjoitusten transkriptiot sekä laulut ja niihin liittyvät harjoitukset.

Oppikirja	Äänite 60 min.	Opettajanopas
ISBN 951-8905-93-2		ISBN 951-792-002-4
212 s., ovh 136 mk	ovh 75 mk	113 s., ovh 136 mk

Rautatiehäisenkatu 6, 00520 HELSINKI
Puh. (90) 1502 348, fax (90) 1464 370

In **Deutsch Interaktiv** werden moderne linguistische Erkenntnisse und die Möglichkeiten des multimedialen PCs verbunden, um ein effektives Lernen zu gewährleisten. Als Tutorial richtet es sich an Lernende, die schon einmal Kontakt mit der deutschen Sprache hatten oder sich in der Sprachausbildung befinden. Es ist kein Ersatz für ein Lehrbuch oder für den Unterricht mit Menschen, aber es ist ein Übungsinstrument, mit dem die verschiedenen Teilfertigkeiten Hörverstehen, Sprechen, Leseverstehen und Schreiben trainiert werden können. Die Situationen folgen der Realität. Deshalb wurde auf artifizielles Sprechen und realitätsfremde Sprechakte verzichtet. Entsprechend sind auch die Hörverstehensübungen in echten Situationen aufgenommen. Der Lerner begegnet so während des Trainings genau der Sprache, mit der er bei ähnlichen Situationen konfrontiert sein wird.

Deutsch Interaktiv gliedert sich in einen situativen Teil, in dem die Redemittel in realitätsnaher oder realer Situation präsentiert werden, einen grammatischen Teil, in dem grundlegende Phänomene der deutschen Grammatik präsentiert und eingeübt werden und einen Block mit Wortfeldern, in welchem wichtige Wörter aus dem Grundwortschatz dreikanalig präsentiert und anschließend gelernt werden.

Deutsch Interaktiv wurde von den Dozenten des Carl-Duisberg Collegs, Herrn Weininger und Herrn Frenzel-Paal, erstellt.

EcoPlus

EcoPlus beschreitet neue Wege im computer-gestützten Sprachenlernen. Neben einer Vielzahl traditioneller Übungsformen werden multimediale Konzepte für den Sprachunterricht erschlossen: Auf Tastendruck tragen Ihnen MuttersprachlerInnen Texte oder Übungspassagen in CD-Qualität vor. Über das Hörverstehen hinaus ist die gesprochene Sprache integraler Bestandteil vieler Übungsformen. Comics und Photos verdeutlichen die Lerninhalte und lockern den Programmablauf auf.

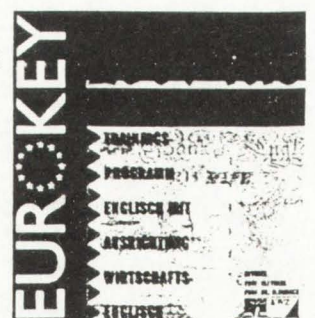
EcoPlus richtet sich an Selbstlerner, SchülerInnen, Studierende und Berufstätige, die ihre Kenntnisse der englischen Sprache, insbesondere im Bereich Wirtschaft, verbessern wollen.

EcoPlus umfaßt die Bereiche Grammatik und Textarbeit. Im Grammatikteil werden typische Schwierigkeiten mit der englischen Sprache thematisiert. Der Textteil besteht aus authentischen Texten unterschiedlicher Schwierigkeitsgrade,

die intensiv bearbeitet werden. Ziel der Arbeit mit **EcoPlus** ist vor allem die Festigung der Kenntnisse in grundlegenden Gebieten der englischen Grammatik sowie die Verbesserung der Fähigkeiten auf dem Gebiet des Lese- und Hörverstehens englischer Texte.

EcoPlus ist lehrbuchunabhängig. Es verbessert neben allgemeinsprachlichen Kenntnissen auch Ihre Kompetenz in der englischen Wirtschaftssprache.

EcoPlus wurde an der Hochschule für Technik und Wirtschaft des Saarlandes unter der Leitung von Herrn Prof. Blyemehl und Herrn Prof. Dr. Blumbach entwickelt.

Hardware-Mindestanforderung

MSDOS-PC (ab 80286), VGA-Grafik-Karte, Sound Blaster bzw. kompatible Sound-Karten oder Sprachkarte D15

KWZ-Softwareentwicklung

Saargemünder Straße 6
66119 Saarbrücken
Tel. 06 81/5 84 99 11, Fax 5 84 99 12

An
 KWZ Software-Entwicklung
 Saargemünder Str.6
 66119 Saarbrücken

Tel: 49 - 681-5849911
 Fax: 49 - 681-5849912

- Germany -

Preisliste und Bestellschein (Stand: 15.03.95)

Anzahl	Produkt	Lizenztyp	Einzelpreis	Gesamtpreis
	<i>Deutsch Interaktiv</i>	Einzellizenz	390.- DM	
	- nicht erweiterbar -	Raumlizenz	790.- DM	
	<i>Deutsch Interaktiv</i>	Einzellizenz	480.- DM	
	- erweiterbar -	Raumlizenz	980.- DM	
	<i>Deutsch Interaktiv</i>	Demo-CD	15.- DM	
	<i>EcoPlus</i>	Einzellizenz	390.- DM	
	- nicht erweiterbar -	Raumlizenz	790.- DM	
	<i>EcoPlus</i>	Einzellizenz	480.- DM	
	- erweiterbar -	Raumlizenz	980.- DM	
	<i>EcoPlus</i>	Demo-CD	15.- DM	

Liefer-/Rechnungsanschrift, evtl. Schulstempel

CDC_Eur-Lehrer

Kundennr., falls bekannt:

( ) Erstbesteller

Die Preise verstehen sich incl. der gesetz. Mehrwertsteuer (15%) zzgl. Porto und Verpackung.

Datum: _____

Unterschrift: _____

(Stempel)

Mouton de Gruyter
Berlin · New York

35

A Division of Walter de Gruyter & Co.

Linguistic Human Rights
Overcoming Linguistic Discrimination

edited by Tove Skutnabb-Kangas and Robert Phillipson
in collaboration with Mart Rannut

1995. VI, 478 pages. Paperback.
DM 49.95 / öS 390.00 / sFr 49.95 / US\$ 34.95
ISBN 3-11-014878-1

This book describes what linguistic human rights are, who enjoys them and who is deprived of them and why, and suggests what linguistic rights should be regarded as basic human rights.

Discrimination against language minorities is widespread, despite much national and international law which prohibits this. Generally it is only speakers of official languages (speakers of dominant majority languages) who enjoy all linguistic human rights. The book documents and analyses language rights in many countries worldwide (including North and Latin America, several European states, the former USSR, India, Kurdistan, and Australia). The scope, reality and potential of linguistic human rights are assessed in a range of states, in relevant international covenants, and in the evolving supranational entities of western and eastern Europe. Several contributions deal with the implementation of the rights of speakers of indigenous minority languages. Suggestions are made for what constitutes basic, inalienable linguistic human rights and how appropriate policies can lead to a reduction of "ethnic" conflict.

The book is relevant for sociolinguists, language planners, educationalists, teachers, human rights lawyers, activists and governmental and non-governmental organizations. It addresses issues such as whether speakers of minority languages can use their mother tongue in school, in their dealings with administrative or legal authorities, and in participation in democratic processes. It shows how linguistic and educational disadvantage is being effectively combated in a wide range of contexts, but that much still needs to be done in this area. It provides a wealth of documentation, buttressed by a theoretically informed conceptual framework for the analysis of linguistic human rights worldwide and their promotion in the future.

A substantial appendix contains extracts from selected UN and regional documents covering linguistic human rights, proposals for such, and resolutions on language rights.

Contents

Robert Phillipson–Mart Rannut–Tove Skutnabb-Kangas, Introduction

I The Scope of Linguistic Human Rights

François Grin, Combining immigrant and autochthonous language rights: a territorial approach to multilingualism • *Joshua A. Fishman*, On the limits of ethnolinguistic democracy • *Alexei A. Leontiev*, Linguistic human rights and educational policy in Russia • *Tove Skutnabb-Kangas–Robert Phillipson*, Linguistic human rights, past and present • *Joseph-G. Turi*, Typology of language legislation • *Björn H. Jernudd*, Personal names and human rights

II Country Studies: Towards Empowerment

Eduardo Hernández-Chávez, Language policy in the United States: a history of cultural genocide • *Jim Cummins*, The discourse of disinformation: the debate on bilingual education and language rights in the United States • *Mart Rannut*, Beyond linguistic policy: the Soviet Union versus Estonia • *Timoti S. Karetu*, Maori language rights in New Zealand • *Ole Henrik Magga*, The Sámi Language Act • *J.J. Smolicz*, Australia's language policies and minority rights: a core value perspective • *John Gibbons–William White–Pauline Gibbons*, Combating educational disadvantage among Lebanese Australian children

III Post-Colonial Dilemmas and Struggles

Rainer Enrique Hamel, Indigenous education in Latin America: policies and legal frameworks • *Rainer Enrique Hamel*, Linguistic rights for Amerindian peoples in Latin America • *Lachman M. Khubchandani*, "Minority" cultures and their communication rights • *Makhan L. Tickoo*, Kashmiri, a majority-minority language: an exploratory essay • *Robert Phillipson–Tove Skutnabb-Kangas*, Language rights in postcolonial Africa • *Tove Skutnabb-Kangas–Sertaç Bucak*, Killing a mother tongue—how the Kurds are deprived of linguistic human rights

Please send me

_____ copies of *Linguistic Human Rights* (Paperback)

Please invoice

Please charge my credit card

American Express Visa

Eurocard Mastercard (4 digit bank code _____)

Credit card no.: _____

Expiry date: _____ Signature: _____

Name/Address: _____

(Please print) _____

_____

_____

Credit card orders must include signature and expiry date, and the address registered with the credit card institute must be given. Prices do not include postage and handling. Prices subject to change without notice.

For North America:
Walter de Gruyter, Inc.
 200 Saw Mill River Road
 Hawthorne, NY 10532
 USA

Walter de Gruyter & Co.
 Postfach 30 34 21
 D-10728 Berlin
 Germany

AMMATTIKIELET JA KÄÄNNÖSTEORIA

"Teksti ja kuva"

XVI VAKKI – SYMPOSIUMI

10. – 11.2.1996

Vöyrillä

Ilmoittautumislomake

37

Palautetaan 1.12.1995 mennessä osoitteella:

VAKKI
c/o Terttu Harakka
Vaasan yliopisto
Viestintätieteiden laitos
PL 700, 65101 VAASA

Nimi:

olen jatko-opiskelija

Yliopisto/laitos:

Postitusosoite:

Puhelin:

e-mail:

Faksi:

Pidän esitelmän

Otsikko:

Kieli:

Toivomuksia:

Majoitus:

2-hengen huoneessa (Kenen kanssa?) _____

1-hengen huoneessa (lisämaksu 120 mk, huoneita rajoitetusti)

en tarvitse majoitusta (majoituksen osuus vähennetään osallistumismaksusta)

Huom! Mikäli tarvitsette hotellimajoitusta Vaasassa perjantai-iltana, pyrimme auttamaan varausten tekemisessä mahdollisuuksien mukaan.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5408 SOUTH ELLIS AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60637

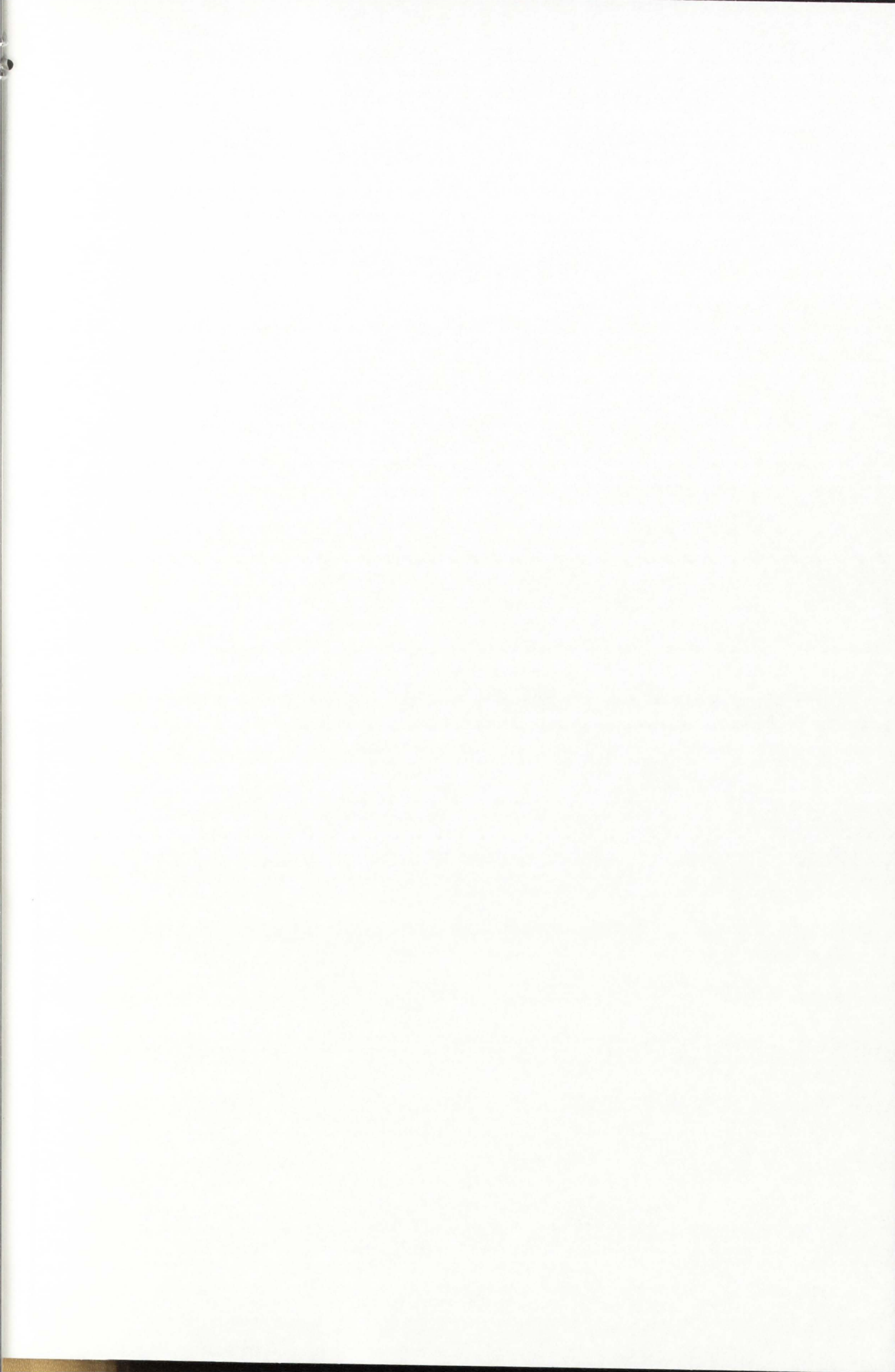
TO: [Name]
FROM: [Name]
SUBJECT: [Subject]

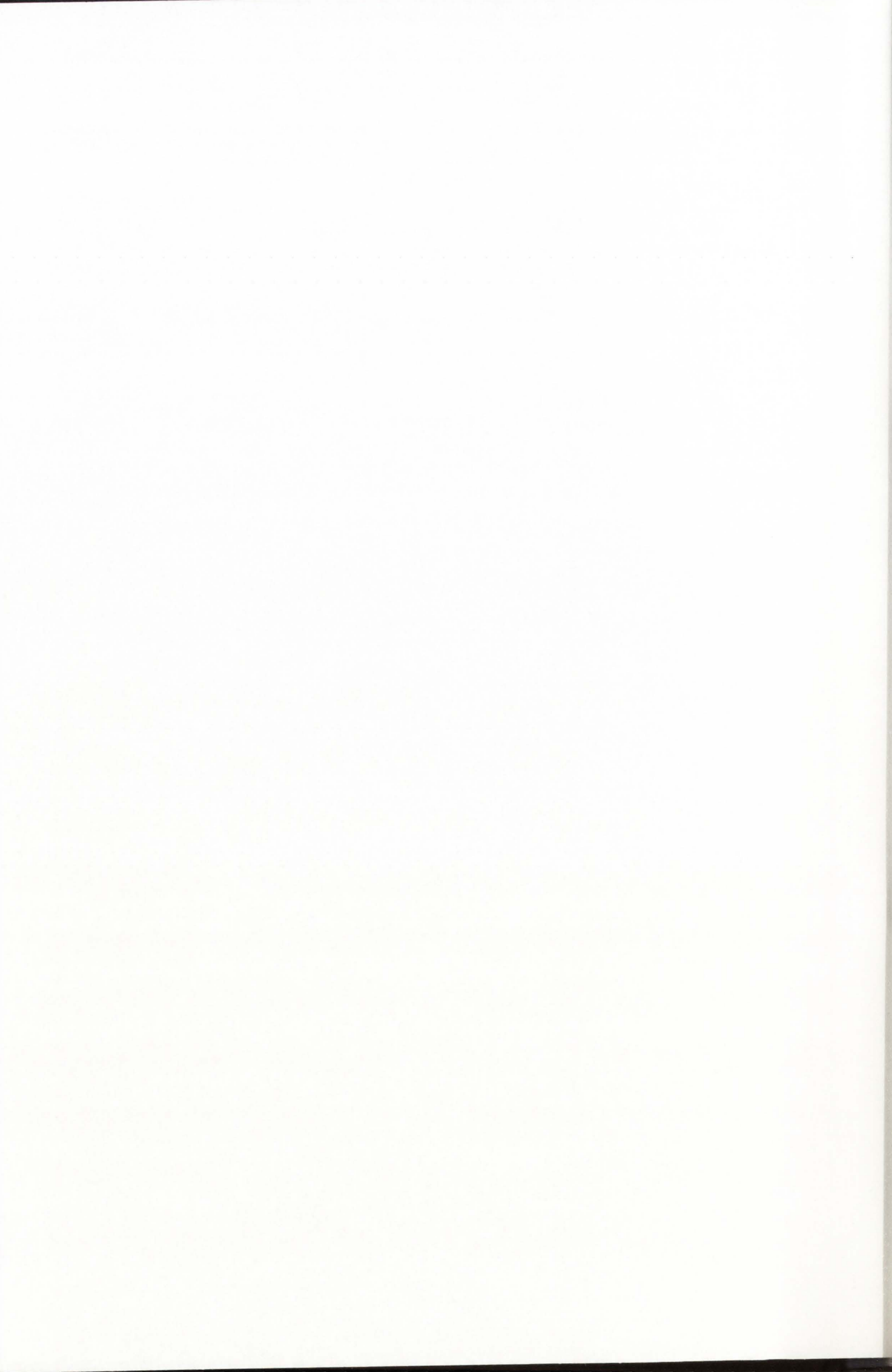
[Text]

[Text]

[Text]

Tilaan Kielikeskustelua-lehden
vuodeksi 1995 (100 mk/vuosikerta)

_____ kpl

Nimi: _____

_____

Osoite: _____

_____

_____

Jyväskylän yliopisto

Korkeakoulujen kielikeskus

PL 35

40351 JYVÄSKYLÄ

2

Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
PL 35
40351 JYVÄSKYLÄ

ISSN 1236-1771
Jyväskylän yliopistopaino
1995